

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Väike-Maarja
Valla Infoleht
internetis
www.v-maarja.ee
Väike-Maarja
uudised
ka <http://eestielu.delfi.ee>

Nr 11 (234)

NOVEMBER 2013

Hind 0.20 eurot

Ole koos meiega: **facebook**

Uueks vallavolikogu esimeheks valiti Ene Preem ja aseesimeheks Teet Paju

4. novembril kogunes täies koosseisus oma esimesele istungile äsjavalitud uus vallavolikogu. Seekordne volikogu koosseis on 19-liikmeline, varem oli volikogu liikmete arv 21.

vabatahtliku töö kaudu olnud seotud erinevate mittetulundusühingute tegevusega. Olin ka eelmise volikogu koosseisu liige.

Kõiki minu töid ja tegemisi läbi mit-

eelarve. Esimese tööna ootabki uut volikogu ees 2014. aasta eelarve arutelu protsess. Arengukava ülevaatamine ja täiendamine algab uue korra järgi juba järgmise aasta kevadel. Volikogu esimehena peangi oma esmaseks ülesandeks volikogu komisjonide korraldustööle käivitamist.

Vallavolikogu aseesimehe kohale esitati samuti üks kandidaat. Reet Reimann esitas kandidaadiks Teet Paju (Erakond Isamaa ja Res Publica Liit).

Salajasel hääletusel osutus Teet Paju 14 poolthäälega valituks volikogu aseesimehe kohale.

Metsandusspetsialistina töötav Teet Paju alustab vallavolikogus kolmandat koosseisu. Seni on ta olnud volikogu majanduskomisjoni liige. Tema enda sõnul töötab kolmas periood volikogus tulla tõenäoliselt varasematest keerulisem.

Teet Paju avaldas lootust heaks koostööks ning soovis volikogu liikmeile kainet mõtlemist, selget meelt ja otusekindlust vallaelu edendamisel.

Uus vallavolikogu alustas tegevust koosseisus: Indrek Kesküla, Tarmo Rebane, Siret Kotka, Mall Lepiksoo, Reet Reimann, Raili Sirgmetts, Hans Kruusamägi, Avo Part, Luule Matrov, Teet Paju, Siret Stoltsen, Allan Alt, Ants Einsalu, Ene Preem, Jaanus Kull, Väino Haiba, Mart Pruul, Luule Horeb ja Jüri Elmend (Aare Kalsoni asendusliige tähtajaliselt kuni 28. jaanuarini 2014). Volikogu eelmisse koosseisu kuulus praegustest liikmetest 10, esimest korda alustab volikogus tööd 8 liiget.

Valimised kuue mandaadiga võitnud valimisliit Meie Pandivere moodustas koalitsiooni reformierakonna (4 mandaati) ja IRL-ga (3 mandaati). Seega on koalitsioonil 19-liikmelises volikogus 13 mandaati. 4. novembril allkirjastati koalitsioonilepe ühiseks tegutsemiseks aastatel 2014-2017.

Järgmisel volikogu istungil (21. novembril) valitakse vallavanem ning komisjonide esimehed ja aseesimehed.

Ilve Tobreluts

Ene Preem (vasakul) volikogu esimehe rolli sisse elamas.
Ilve Tobrelutsu foto.

Esimese istungi päevakorras oli volikogu esimehe ja aseesimehe valimine ning vallavalitsuse lahkumispalve ärakuulamine.

mete aastate saab iseloomustada sõnaga areng – panustamine oma külade, valla või Pandivere piirkonna arengusse.

Teet Paju on vallavolikogu uus aseesimees.
Ilve Tobrelutsu foto.

Volikogu esimehe kohale esitati üks kandidaat. Raili Sirgmetts esitas kandidaadiks Ene Preemi (valimisliit Meie Pandivere). Konkureerivaid kandidaate ei esitatud. **Salajasel hääletusel valiti Ene Preem 13 poolthäälega uueks vallavolikogu esimeheks.**

Ene Preem rääkis oma tutvustavas sõnavõtus: „Olen viimased kolm aastat töötanud valla arendus-ettevõtlusnõunikuna, olnud tegev ettevõtluses ning

Arengule on suunatud ka täna hommikul valimisliidu Meie Pandivere, Eesti Reformierakonna ning Erakonna Isamaa ja Res Publica Liit esindajate poolt allkirjastatud koalitsioonilepe.

Tihti unustatakse ära, et volikogu on vallavalitsusele suunanäitajaks. Volikogu vastu võetud otsused on need, mille järgi vallavalitsus edasi töötab. Valla arengu kavandamisel mängivad tähtsat rolli kaks dokumenti – arengukava ja

Väike-Maarja Gümnaasiumi korvpallipoisid tulid Eesti meistriks!

Eesti Koolispordi Liidu korraldatud 6.-9. klassi poiste korvpalli Eesti meistriliiga võitis Väike-Maarja Gümnaasiumi võistkond.

Finaalmängud toimusid Väike-Maarja spordihoones 13. novembril. Väike-Maarja võistkond kaotusekidust maitsuma ei pidanud ja suutis treener Vaido Rego juhendamisel kõik võistkonnad üle mängida.

Väike-Maarja Gümnaasiumi võistkonnale järgnesid Haljala Gümnaa-

sium, Kohtla-Järve Järve Gümnaasium, Rakvere Reaalgümnaasium, Kohila Gümnaasium, Tabasalu Ühisgümnaasium, Tartu Kunstigümnaasium, Rakvere Põhikool, Märjamaa Gümnaasium, Kunda Ühisgümnaasium, Ülenurme Gümnaasium ja Uulu Põhikool.

6.-9. klassi poiste korvpalli Eesti meistriliiga võitis Väike-Maarja Gümnaasiumi võistkond: Tanel Ojasaar, Remo Murumaa, Marti Alt, Kerdo Kivivare, Jaagop Janson, Martin Ojamaa, Ander Talu, Sten Saaremäel, Henri Matikainen ja treener Vaido Rego. Ants Rikbergi foto.

23. novembril kell 11 Georgi söögitoas
Pikk tn 18 Väike-Maarja

Alar Kotli – arhitekt Väike-Maarjast

- Vestluring teelauas:
Alar Kotli eluteed läbi joonistuste meenutab tütar Anu Kotli
- Külaskäik Kotliga seotud hoonetesse Väike-Maarjas

Info ja osalemisest teatamine tel 5236582

Väike-Maarja Gümnaasiumi Diskohundid esinemas isadepäeval Põhjakeskuses.
Heili Nõgene foto.

Vallavanema kuu

Kohalike omavalitsuste valimistest on möödas kalendrikuu ning kõigepealt suur-suur tänu meie valla inimestele, kes valimas käisid. Suur aitäh kõigile, kes te otsustasite toetada Eesti Reformierakonna kandidaate. Uskuge, et see on nii hea tunne kui tunned kogukonnas toetust ja julgustust uuesti kandideerima. Üks kerge patsutus õlale või lihtsalt soe ja tunnustav käepigistus on väga meeldiv ja oluline. Leian, et teie poolt antud toetusega on seotud tegelikult väga paljud meie valla all-aasutused koos oma töötajatega. Sellest saab välja lugeda, et Väike-Maarja vallavalitsuse ja vallavolikogu eelmise perioodi otsused on põhjendatud ning õiged. Kindlasti on teie toetuses sees usaldus ja rahulolu meie valla paljude töökate ja tublide inimestega. Seisame ju meie kõik (haridus-, sotsiaali-, kultuuri- ja majandusvaldkonna ning ka vallavalitsuse töötajad) selle eest, et kohalike elanike elukvaliteet paraneks. Kui sellele eesmärgile aitavad kaasa ka ettevõtluse ja kolmanda sektoriga seotud inimesed, siis oleme õigel teel.

Valimisstatistikat uurides, siis saame öelda, et Väike-Maarja vald oli valimisaktiivsusest Rakke valla järel teisel kohal Lääne-Virumaal. Meie 3869 valijast täitis hääletusedeli 2319 inimest ehk 59,93%. Ületasime maakonna keskmist, mis oli seekord 53,62%. Teie poolt saadud häälte tulemuse alusel sõlmisid VL Meie Pandivere, Eesti Reformierakond ja IRL järgnevas neljaks aastaks ühise tegutsemise põhimõtted, millega saate tutvuda ka selle lehe veergudel. Minu käest on küsitud, kas koalitsioonilepingu sõlmimine oli kerge ja kas ma oskaksin välja tuua sellest kõige olulisema? Juhul, kui nimetada koalitsioonilepingus kõige tähtsam tegevus, siis see oleks mingil määral „näppu lõikamine“. See kokkulepe on ikkagi tervik ning arvestab nii ajalist perioodi, rahalisi võimalusi kui ka kõige olulisemaid vajadusi tervikuna. Kolme valimisnimekirja ühiste põhimõtete koostamiseks alustati kokkusaamisega ühisosa leidmiseks ning küllalt kiiresti selgus, et ühisosa on suur. Loomulikult oli ka erinevaid rõhuasetusi, kuid pean

oluliseks, et suutsime ka nendes kokku leppida. Õnneks olid kõik läbirääkijad püssava elukogemusega, et aru saada, et meie omavalitsus on ikkagi osaliselt sõltuv üksus. Olgu siis selleks üldine majanduskeskkond või võimalikud seadusemuudatused. Kui majanduskeskkonna muudatused ei ole nii järsud ning nende mõju on paremini prognoositav, siis võimalikud seadusemuudatused võivad meist paljusid mõjutada olulisel määral. Sellenähtav kajastab ka osapoolte poolt allkirjastatud leping paindlikkust ning võimalike väliskeskkonna muudatuste tagajärjel vajadust pida- da aktiivset dialoogi parima lahendustee leidmisel. See leping on vastutus kogukonna tuleviku eest ning me teame, et olulisi väljakutseid jagub.

Ajal, mil meie Riigikogu veedab aega ööistungitel vaheaegade võtmise- ga, on kooskõlastusringil põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse uus rahastamis- mudel. Kõrvalpõikena on meil võimalus igaühel anda hinnang sellele, kas Sotsiaaldemokraatide 2014. a riigieel- arve muudatusettepanek nr 301, tõsta Valitsuse reservist 2000 eurot Kilti rahvamaja valgus- ja helitehnika soeta- miseks, on tähtsam kui debatt üldhari- duse rahastusmudeli muutmise üle.

Üsna suure tõenäosusega keerleb kohaliku kogukonna elu paljuski haridusvaldkonna ümber ning seda ena- mustes omavalitsustes. Omavalitsuse kohuseks on tagada, et nii õppimiseks kui õpetamiseks oleks keskkond sobi- lik. Samas on kohuse sisu muutuv, sest muutuvad nii õppijate kui õpetajate

vajadused, olgu selleks kasvõi üldised väärtushinnangud, transpordivõimalused ning loomulikult ka õpilaste arv. Kui mõne väiksema omavalitsuse jaoks on ühe paljulapselise pere ärakolimine või lisandumine oluliseks õpilaste arvu muutjaks, siis näiteks maakonna gümnaasiumiõpilaste koguarvu prognoosid on järgmised. Kui käesolev aasta võtta Lääne-Virumaa baasaastaks, siis aastal 2017 on gümnaasiumiealiste arv tänasest arvust 90% ja aastaks 2021 on see 80%. Seega on maakonnas valikud, kas suudetakse rahastada suurenenud ühe õpilaskoha maksumust või tuleb haridusvõrku kohandada. Täna on haridusministeerium välja öelnud, et ta ei varja, et uue koostatud rahastamismu- deli eesmärk on suunata omavalitsusi koolivõrke korrastama. Ent samas toonitatakse vajadust säilitada kodulähe- dane põhikool. Tundub imelik, et uues mudelis tahetakse arvestada omava-

litsuste põhiseid rahastuskoefitsente ehk mida vähem õpilasi omavalitsuses, seda kõrgem nn pearaha koefitsient ehk suurem toetus riigilt. Selline lähe- nemine HTM-i poolt lööb hädapidurid peale Siseministeeriumi tõmbekes- kuste haldusreformikavale. Kuigi ühi- nevatele omavalitsustele pakutakse 4 aastat soodsama koefitsiendi säilimist, siis olen nõus Põltsamaa valla valla- vanema Toivo Tõnsoniga, kes ütleb, et omavalitsusi ei peta ära nelja-aastase pisikese präänikuga, kui seejärel tuleb kuivikuid sööma hakata (Maaleht, 14. nov 2013). Muudatused haridusvõrgus on väga mitmekülgse ja pika mõjuga ning vajavad seega põhjalikke arutelusi. Samas otsustega asjatu venitami- ne võib meid veelgi raskemate valikute ette seada.

Hiljuti meie maakonda külastanud Moldova 69 liikmeline delegatsioon külastas Kilti mõisakooli ning Väi-

ke-Maarja hariduskeskust. Moldova delegatsiooni liikmed olid positiivselt kadedad meie koolikeskkonna peale, sest nemad saavad sellistest võima- lustest tänasel päeval vaid unistada. Näiteks Kiltis küsiti, et kas me tõesti lubame õpilasi vabalt lossis jooksma, ehk kardeti, et ajalooline mõisakesk- kond saab kahjustatud. Väike-Maarja hariduskeskuses oldi hämmastunud IT lahendustest ja kasutusel olevast IT in- ventarist, samuti sportimisvõimaluste olukorrast.

Head inimesed! Igal ajalooetapil on meil olnud uusi valikuid ja väljakutseid. Erinev ei tule ka lähitulevik. Koostööd tehes ja mõistlikku dialoogi pidades on need väljakutsed meile jõukohased.

Indrek Kesküla

Vallavanem Indrek Kesküla Kilti lossis koos Moldova Vabariigi Criuleni rajoonivalitsuse haridusosakonna juhataja Vladimir Soltanica. Heili Nõgene foto.

Vallavalitsuse materjalid

(16.10, 23.10, 30.10, 6.11 vallavalitsuse istungid)

Maaküsimused

- Nõustuti Võidula katastriüksuse jagamisega Vao külas 15,63 ha 7,59 ha suurusteks katastriüksusteks, määrati sihtotstarve ja koha-aadressid.
- Nõustuti Karja tn 1 katastriüksuse jagamisega Kilti alevikus 11359 m² ja 12468 m² suurusteks katastriüksusteks, määrati sihtotstarve ja koha-aadressid.
- Kinnitati munitsipaalomandisse taotletava viie katastriüksuse suurus, sihtotstarve, koha-aadress ja maksumishind.
- Nõustuti 11811 m² suuruse maa ostueesõigusega erastamisega Simuna alevikus ehitise omanikule OÜ-le Simuna Ivax, määrati erastatava maa sihtotstarve ja koha-aadress.
- Nõustuti 3614 m² suuruse maa os- tueesõigusega erastamisega Võivere külas ehitise omanikule OÜ-le Simuna Ivax, määrati erastatava maa sihtotstar- ve ja koha-aadress.

Arvamus maa riigi omandisse jät- mise kohta

- Nõustuti riigi omandisse jäetavast maast 26 katastriüksuse moodustami- sega.
- Nõustuti Kärü külas 4,16 ha,10,93 ha ja 7,81 ha suuruste katastriüksuste moodustamisega ja maa riigi omandis- se jätmisega;

Projekteerimistingimused

- Määrati projekteerimistingimused OÜ-le PG Ehitus hoone üleviimiseks maasoojuspumba süsteemile maakol- lektorsüsteemi (maakütte) projekteerimiseks Vao külas Pargi tn 5 kinnistul.

Ehitusload

- Väljastati ehitusluba Green Elect- ric OÜ-le tuulegeneraatori elektriliinide püstitamiseks Aburi külla Tuuliku, Raja- kese, Orasheina, Kuusiku kinnistutele.
- Väljastati ehitusluba AS-le Antaa- res Meibaumi karjääri tee rajamiseks Vao külas Liivapõllu ja Meibaumi kar- jääri kinnistutel.

Kirjalik nõusolek

- Anti kirjalik nõusolek AS-le EG Võrguteenus gaasivarustusega seotud rajatise püstitamiseks Rastla külas.
- Anti kirjalik nõusolek tehnosüs- teemi (reoveekanalisatsioonisüsteem) rajamiseks Avanduse külas.
- Anti kirjalik nõusolek tehnosüs- teemi (reoveekanalisatsioonisüsteem) rajamiseks Määri külas.
- Anti kirjalik nõusolek tehnosüsteemi (päikese-elektrisüsteemi) rajami- seks Liivaküla külas.

Kasutusload

- Väljastati kasutusluba OÜ-le Pan-

divere Vesi vee- ja kanalisatsioonito- rustike kasutamiseks Ebavere ja Müü- riku külade kinnistutel.

- Väljastati kasutusluba kõrvalhoone - kuuri kasutamiseks Määri külas.

Sotsiaaltoetused

- Nõustuti täiendava sotsiaaltoetu- se maksmisega toimetulekutoetuste vahenditest kahele isikule kokku 320 eurot.
- Nõustuti täiendava sotsiaaltoe- tuse maksmisega eelarve vahenditest üheteistkümnemele isikule kokku 922,60 eurot.
- Nõustuti Väike-Maarja õppekes- kuse õpilaskodu kohatasu 32 eurot kuus kompenseerimisega 2013./2014. õppeaastal alates 01.10.2013 kuni 31.12.2013. a ühele Väike-Maarja valla õpilasele.
- Nõustuti isikule hooldajatoetuse maksmisega alates 01.11.2013. a kuni 31.07.2016. a 50 eurot kuus.
- Otsustati lõpetada ühele isikule peretoetuse maksmine ja määrata pe- retoetus ümber teisele isikule alates 01.11.2013. a.

Hoolduse lõpetamine

- Otsustati lõpetada isiku hooldus alates 31. oktoobrist 2013. a.

Korraldatud jäätmevedu

- Anti nõusolek isikule kasutada kor- raldatud jäätmeveos segaolmejäätme- te kogumiseks 30-50 liitrist jäätmekotti.
- Anti nõusolek isikule korraldatud

jäätmeveoga perioodiliseks liitumiseks 1. maist - 31. oktoobri.

Kompleksloa muutmisele arvamu- se andmine

- Nõustuti AS-i Tallegg keskkonna- kompleksloa muutmisega.

Jäätmeloa taotlusele arvamuse andmine

- Anti nõusolek OÜ BAO ohtlikud jäätmed jäätmeloa taotlusele.

Puurkaevu asukoha kooskõlasta- mine

- Kooskõlastati Kilti alevikus rajata- va puurkaevu asukoht.

Avaliku ürituse luba

- Otsustati lubada OÜ-l Reinpaul korraldada Ebavere tervisespordikes- kuses 3. novembril 2013. a Reinpauli sügisjooks.

Valla 2013. a III lisaeelarve

- Kinnitati Väike-Maarja valla III lisa- eelarvest tulenev tulude laekumine ja kavandatud kulude katmine tegevusku- lude lõikes.

Projektitoetus

- Eraldati mittetulundusühingu Triigi Mõis projektile „Triigi külaseltsi ruumidesse laudade ostmise“ toetust summas 142,00 eurot.

Reservfondist raha eraldamine

- Eraldati reservfondist 5418,98 eu-

rot Vao katlamajale Vao Soojatarijate Ühistu lõpetamise kulude katteks.

Koormuspiirangu kehtestamine

- Kehtestati koormuspiirang tänava- te kahjustamise vältimiseks Triigi küla tänavatel registrimassiga üle 8 tonni veokitele alates 17. oktoobrist 2013. a.

Hajaasustuse programmist toetu- se saajate kinnitamine

- Kinnitati 2013. aasta hajaasustu- se programmist taotletud toetussum- ma (kokku 21 977,68 eurot) täismahus järgmistele taotlejatele: Tauno Oja- saar (1 593,61 eurot), Väino Matusorg (2 808,00 eurot), Valdur Kasemets (1 202,66 eurot), Andres Rajaste (4 327,26 eurot), Tarvo Kümnik (2 362,72 eurot), Arvo Kaare (3 642,78 eurot), Riina Põld- maa (3 466,11 eurot) ja Inna Läll (2 574,54 eurot).

Hoolekogu koosseisu kinnitamine

- Kinnitati kümneliikmeline Väike- Maarja Lasteaia hoolekogu koosseisus: Margit Vaarma, Ivi Vainjärv, Ene Aabo, Allan Alt, Raili Ristla, Anu Eenpuu, Teet Paju, Önnela Kuusemäe, Jaanika Ojala, Aare Treial.

Töötajate koosseisu kinnitamine

- Kinnitati Väike-Maarja Muuseumi töötajate koosseis (0,5 juhataja kohta ja 1,0 majandustöötaja kohta).

Valimisliidu Meie Pandivere, Eesti Reformierakonna ning Erakonna Isamaa ja Res Publica Liit koalitsioonilepe ühiseks tegutsemiseks Väike-Maarja vallas aastatel 2014-2017

Osapooled deklareerivad oma ühist tahet ja valmisolekut viia ellu kokkulepitud ühise tegutsemise põhimõtted Väike-Maarja valla arendamiseks ning võtta nende elluviimisega kaasnev vastutus järgneval neljal aastal. Koalitsioonilepe tugineb valimisprogrammile 20. oktoobri 2013. aasta Väike-Maarja vallavolikogu valimisteks ning on kooskõlas Väike-Maarja valla arengukavaga aastateks 2014-2019.

Meie põhimõtteks on avatus, partnerlus ja kogukonna huvidega arvestamine.

Aitame kaasa Väike-Maarja valla ja Pandivere piirkonna terviklikule arengule ning näeme Väike-Maarjat paikkonna tõmbekeskusena.

Investeeringud

- Viime ellu valla arengukava ja kasutame maksimaalselt võimalusi erinevatest fondidest raha taotleda:
 - rajame ja renoveerime lastemänguväljakuid Vaos, Kiltsi lasteaia, Simunas, Triigis ja Väike-Maarjas;
 - ehitame Väike-Maarja hooldekodusse lifti;
 - soojustame Väike-Maarja lasteaia sisefassaadi;
 - pikendame kergliiklusteed Ebavest Kiltcini ja Simuna keskusest kalmistuni;
 - rajame jalgpalli- ja kergejõustikustaadioni Väike-Maarjasse ning multifunktsionaalse pallimänguväljaku Simunasse;
 - jätkame Kiltsi mõisakompleksi väljarendamist;
 - rajame Lurichi monumendi ja nimetame Väike-Maarja keskväljaku Lurichi väljakuks.

- Aitame luua hajaasustusega maa- piirkondades elavatele noortele peredele paremad elutingimused.

Haridus

- Toetame Kiltsi ja Simuna põhikoolide ning Väike-Maarja hariduskeskuse jätkumist.
- Toetame Väike-Maarja muusikakooli regionaalset mudelit.
- Ajakohastame Väike-Maarja Õppekeskuse õppebaase.
- Haridusvõrgu muudatusi kavandame ainult juhul kui riiklikud rahastusmudelid oluliselt muutuvad.
- Võimaldame Väike-Maarja lasteaia ujula kasutamist Simuna ja Kiltsi lasteaia lastele.
- Leiame, et Sisekaitseakadeemia Päästekolledži päästekooli tänane asukoht on Eesti jaoks parim võimalik.
- Töökasvatuseks ja vaba aja rakendamiseks korraldame noorte suviseid töö- ja puhkelaagreid.
- Nõudluse tekkimisel pikendame lasteaiarühmade tööaega või loome lasteadeade juurde ööpäevaringse tasulise lastehoiu.

Ettevõtlus

- Väike- ja pereettevõtluse laienemine ning uute töökohtade loomine ettevõtluses on Väike-Maarja valla arengu üks põhitingimusi.
- Peame oluliseks ettevõtluse propageerimist ja toetamist maal.
- Koostame uue üldplaneeringu, milles vähendame tiheasustusalade osakaalu, täpsustame miljööväärtuslike alade nõudeid ja seame esikohale avalike huvide kaitse.

Sotsiaaltöö

- Rakendame meetmeid perearstiteenuse tagamiseks ning hoolekandeteenuste arendamiseks ja laiendamiseks.
- Teeme aktiivset koostööd Väike-Maarjasse uue tervisekeskuse väljaehitamiseks.
- Valla demograafilise olukorra parandamiseks tõstame sünnitoetuse 300 euron.
- Tõstame matusetootuse 100 euron.
- Koostöös erinevate osapooltega leiame tavanditeenuse osutamiseks Väike-Maarjas väärkama asukoha.
- Rajame hooldekodu haljasalale lehtlad ja istepingid.
- Taastame meie eakatele sünnipäeva õnnesoovide edastamise raadios.

Keskfond

- Tähtsustame puhast elukeskkonda.
- Tagame kaasaegse seire ja järelevalve rakendamise ning valmisoleku keskkonnanariskide ärahoidmiseks.

Heakord

- Hoiame korras valla hallatavaid teid (sh teepeenraid), tänavaid, parke ning haljasalasid.
- Pöörame suuremat tähelepanu heakorraeeskirja täitmisele.

Teed, tänavad ja transport

- Suurendame aasta-aastalt investeringuid valla teedesse ja tänavatesse. Investeeringute paremaks planeerimiseks koostame teehoiukava neljaks järgnevaks aastaks.
- Korrastame tänavavalgustust kasutades kaasaegseid tehnilisi lahendusi.
- Toetame ühistransporti valla eri piirkondade ja keskuse vahel.

Turvalisus

- Paigaldame suurematesse keskustesse turvakaamerad.
- Toetame uue päästkeskuse hoone väljaehitamist Väike-Maarja aleviku.
- Toetame vabatahtlike päästjate tegevust.

Kultuur

- Muudame toimivaks valla kultuurielu korraldamise, koostame ühise

kultuurisündmuste kalendri.

- Tagame muuseumile tingimused paikkonna kultuuripärandi talletamiseks ja tutvustamiseks.
- Hoiame traditsioone, mis väärtustavad kohalikke tavasid ja tõstavad paikkonna mainet.

Sport

- Ühendame Ebavere Tervisespordikeskuse ja Väike-Maarja spordihoonet juhtimise.
- Anname Müüriku krossiraja hallata motosportdiga tegelevale mittetulundusühingule.

Koostöö

- Peame oluliseks koostööd kodanikeühenduste ja ettevõtjatega.
- Teeme koostööd Väike-Maarja, Simuna ja Avispea kogudustega.
- Tugevdame külakeskuste ja külakogukondade rolli, sest tugevad külad annavad jõudu kogu piirkonnale:
 - toetame külaseltside ja teiste vabühenduste tegevust;
 - jätkame projektide kaasfinantseerimist;
 - jätkame külade ümarlaura tegevust;
 - toetame külamajades kogukonna-teenuste arendamist – päevakeskused noortele ja eakatele, lastehoid, kogukondlikud kaugtöökeskused.
- Jätkame koostööd naaberpiirkondadega ühiste teenuste pakkumiseks, sh ühistranspordi teenuse pakkumiseks, ja Pandivere piirkonna turundamiseks.

Avalik võim

- Volikogu ja vallavalitsus peavad oluliseks dialoogi erinevate huvigruppide ja ettevõtjate vahel ning arvestavad otsuste ettevalmistamisel ja langetamisel võimalikult paljude seisukohtadega.
- Jätkame Simuna osavallaga, me ei politiseeri selle juhtimist.
- Muudame valla infolehe tasuta kättesaadavaks seda soovivatele valaelanikele.
- Korraldame vallaelanike küsitlusi kord aastas ning avalikustame need valla kodulehel ja infolehes.
- Partnerlus ja vallaelanike huvidega arvestamine on meie edasise tegevuse aluseks, sest valla suurimaks rikkuseks on siin elavad inimesed.

Koalitsioonileppe allkirjastasid 4. novembril:

Ene Preem

Valimisliit Meie Pandivere

Indrek Kesküla

Eesti Reformierakond

Teet Paju

Erakond Isamaa ja Res Publica Liit

Volikogu materjalid

Kokkuvõte 17. oktoobri volikogu istungil arutatust

Istungil osales 16 volikogu liiget.

1. Väike-Maarja valla III lisaelarve vastuvõtmine

Vallavanem Indrek Kesküla tutvustas volikogu liikmetele Väike-Maarja valla III lisaelarvet ja selle vastuvõtmise vajadust.

Otsustati võtta vastu Väike-Maarja valla 2013. aasta III lisaelarve, põhitegevuse tulud kogumahus 15 500 eurot, põhitegevuse kulud kogumahus 2291 eurot. Põhitegevuse tulemiks kinnitati 13 209 eurot, investeerimistegevuse tulemiks 22 710 eurot.

2. Detailplaneeringu koostamise algatamine

Ette kandis maanõunik Diana Seep-ter.

Taotluse detailplaneeringu algatamiseks ja turismikompleksi rajamiseks Väike-Maarja valda Äntu külla Vesiveski katastriüksusele on esitanud OÜ Simuna Ivax.

Vastavalt valla üldplaneeringule on puhkealad, kus on planeeritud puhkemajanduslike teenuste osutamine, detailplaneeringu kohustusega alad. Detailplaneeringu algatamise eesmärk on rajada turismivõimalustega majutuskompleks.

Otsustati algatada detailplaneering Väike-Maarja vallas Äntu külas asuval Vesiveski katastriüksusel.

3. Vaideotsus

Ette kandis jurist-nõunik Peeter Rahnik.

OÜ SF Pandivere esitas vaide Väike-Maarja Vallavolikogu 29.08.2013 otsusele nr 22, millega volikogu jättis Ebavere külas Karja katastriüksusele 24.01.2007 algatatud detailplaneeringu vastu võtmata ning lõpetas detailplaneeringu osas menetluse.

Peeter Rahnik selgitas vaide olulisemaid asjaolusid. Volikogu on detailplaneeringu vastuvõtmata jätmisel läh- tunud eelkõige strateegilisest valikust piirkonna arendamisel.

Otsustati jätta OÜ SF Pandivere poolt esitatud vaie rahuldamata.

4. Hallatava asutuse asutamine

Ette kandis jurist-nõunik Peeter Rahnik.

Selleks, et muuseumi saaks hallatava asutusena rahandusministeeriumi poolt peetavas registris registreerida, on vaja asutamisotsust. Põhimäärus on septembris volikogu poolt kehtestatud.

Otsustati asutada Väike-Maarja Vallavalitsuse hallatav asutus Väike-Maarja Muuseum.

Vallavolikogu ootab ettepanekuid valla Aasta tegija 2013 selgitamiseks

Ettepanekuid valla Aasta tegija 2013 väljaselgitamiseks ootab Väike-Maarja vallavolikogu 31. detsembriks.

Valla Aasta tegija nimetus antakse tunnustusena üksikisikule, kelle töö, tegevus ja isiklik eeskuju majanduse-, kultuuri-, hariduse-, spordi-, sotsiaal- või mõnes muus valdkonnas on aasta jooksul eriliselt silma paistnud ja aidanud kaasa valla arengule.

Valla Aasta Tegija statuudiga saab lähemalt tutvuda valla kodulehel Internetis: www.v-maarja.ee Üldinfo – Aasta tegija.

Ettepanekud koos põhjendusega esitatakse kirjalikult valla kantseleisse vallavolikogu esimehe nimele märgusõna all “Aasta tegija auhind” hiljemalt 31. detsembriks. Ettepanekuid võivad teha kõik: iga vallas elav isik, iga vallas tegutsev asutus, ettevõte, mittetulundusühing jne.

Valla Aasta tegija auhinda antakse välja 2003. aastast alates. Seni on selle tunnustuse osaliseks saanud:

Lembit Keerus **2003. a**

Avo Part **2004. a**

Endel Mäesepp **2005. a**

Egne Liivalaid **2006. a**

Jaanus Kull **2007. a**

Ene Preem **2008. a**

Vallo Taar **2009. a**

Lembit Kalter **2010. a**

Paavo Kivine **2011. a**

Marju Metsman **2012. a**

Kes pälvib selle tunnustuse tänavu? Vaadakem endi ümber, mõelgem aasta jooksul toimunule, märgakem tegusamaid ja andkem nendest märku!

Aasta tegija tunnistus ja auhind (kunstnik Riho Hüti teemakohane klaasimaal) antakse üle veebruarikuus vabariigi aastapäeva tähistaval üritusel.

Päästeameti tuleohutuskampaania rõhutab suitsuanduri vajalikkust

Päästeameti tuleohutuskampaania rõhutab sel aastal suitsuanduri vajalikkust. Teavituskampaaniaga tuletatakse meelde, kui oluline see, et suitsuandur oleks töökorras ja et seda tuleb ka regulaarselt kontrollida.

Tulekahjude statistikast on viimasel ajal hakanud välja joonistuma mõned murettekitavad tendentsid. Näiteks põhilise riskirühma ehk eakate kodudes leidub üha rohkem suitsuandureid, mis polnud tulekahju puhkemise ajal töö-

korras, kas tühjenenud või välja võetud patareide tõttu. Halvemal juhul võetakse patarei tühjenemisest piiksudega märku andev andur laest üldse alla.

„Sageli on suitsuanduri patarei vahetamine eakatele raske, seda nende piiratud liikumisvõime tõttu. Seepärast on tähtis, et kõik aktiivses eas inimesed oma lähedasi eakaid külastades kontrolliks, et nende suitsuandurid on töökorras,“ põhjendas kampaania teemavalikut ennetustöö osakonna

ekspert Janek Innos.

Suitsuandurit peavad kontrollima regulaarselt kõik pered, veendumaks, et see hakkab tulekahju korral häiret andma. Kuigi kohustuslik on igas eluruumis üks andur, siis soovitavalt võiks neid ikkagi olla rohkem kui üks – ikka selleks, et perel oleks turvalisem olla oma kodus.

2012. a. Turu-Uuringute ASi uuringust selgus, et vaid 50 protsenti leibkondadest on viimase kuu jooksul

kontrollinud kodus oleva suitsuanduri töökorras olekut. Tootjad soovitavad seda aga teha lausa kord nädalas.

Kord kuus on miinimumprogramm ja rusikareegel on, et pigem kontrollida tihemini kui harvem. Suitsuandur on lakke paigaldatud 94 protsendil eestikeelsest ja 89 protsendil venekeelsest elanikkonnast. Suitsuandurit peab aga vajalikuks 84 protsenti eestikeelsest ja 66 protsenti venekeelsest elanikkonnast.

Elusid päästab õigesti paigaldatud ja töökorras suitsuandur. Veenduge, et ka teie eakatel lähedastel oleks suitsuanduriga kõik korras.

Teate edastas

Annika Koppel

Päästeameti pressiesindaja

Tel 5335 9153

Vao Soojatarbijate Ühistu lõpetas

Vao Soojatarbijate Ühistu lõpetas oma tegevuse.

Ajaloost

Kui Väike-Maarja kolhoosi reformi tulemusena erastati kaugkütte-, vee- ja reoveesüsteemid ning Triigi ja Simuna kolhoosid andsid need üle valdadele, siis Vao kolhoosi reformikomisjon otsustas sooja- ja veevarustusega edasi minna ühistulises vormis. Kõik, kes erastasid oma korteri, said kohustuslikus korras kaasa ka tükikese katlamajast, puurkaevust, reoveepuhastist, ja torustikest. Selle vara baasil moodustati Vao Soojatarbijate Ühistu. Sel aastal sai täis juba 20 tegutsemisaastat.

Kevadel aga saatis ühistu juhatus vallale ettepaneku ühistu varad üle võtta teatega, et ühistu lõpetab oma tegevuse.

Ettepaneku tekstist:

Vältimaks sotsiaalsel katastroofi, otsustati Vao Soojatarbijate Ühistu osanike üld-

koosolekul, 25. aprillil 2013, osanike poolt Vao Soojatarbijate Ühistu tasuta üleandmine Väike-Maarja vallavalitsusele Majanduslike raskuste tõttu ei ole ühistu võimeline tootma ega müüma soojusenergiat, joogivett ning osutama kanalisatsiooniteenust.

Majanduslike raskuste põhipõhjuseks olid pikaajased ja suured võlad teenuse tarbijate poolt. Võlasumma ületas kevadel juba 45 000 eurot.

Tulundusühistuseadus võimaldab ühistul oma tegevust lõpetada ilma likvideerimismenetluseta, kui varad antakse üle kohalikule omavalitsusele ühistegevuse jätkamiseks või muudes avalikes huvides kasutamiseks.

Ettepanekut arutati vallavalitsuses ja volikogu majanduskomisjonis ning Vao Soojatarbijate Ühistule teh-ti kolm ettepanekut:

1. Otsida ühistu ülevõtmiseks eraõi-

guslikke ettevõtteid või isikuid. Kasutada nende leidmiseks kõiki võimalusi (s.h ajalehereklaam, reklaam valla koduleheküljel jne).

2. Korrigeerida Vao Soojatarbijate Ühistu 2012. majandusaasta aruannet selliselt, et see vastaks reaalsele olukorrale ning raamatupidamine kajastaks tegelikku olukorda õigesti ja õiglaselt (s.h ostjatelt laekumata arvete inventuur ning sellest tulenevalt omakapitali kajastamine).

3. Juhul, kui eraomanikke ei suudeta leida, on Väike-Maarja vallavalitsus nõus kaaluma võimalusi ühistu ülevõtmiseks, kuid alles siis, kui ollakse veendunud, et ühistu ülevõtmisest huvitatud eraõiguslikke ettevõtteid või isikuid ei ole. Läbirääkimiste jätkamise eelduseks on Vao Soojatarbijate Ühistu ja korteripõhiste teenuse tarbijate vaheliste lepingute lõpetamine ja lepingute sõlmimine kinnistupõhiselt.

Augustikuuks oli selge, et erainvestorid ei olnud ühistu omandamisest huvitatud. Septembriks oli ühistu oma eelmise aasta aruannet korrigeerinud, lõpetanud korteripõhised ning sõlmi-

nud uued, kinnistupõhised lepingud.

Septembrikuu volikogu istungil võeti vastu otsus Vao Soojatarbijate Ühistu varad üle võtta.

31. oktoobril võeti varad ka reaalselt üle. Vallavalitsus andis vee- ja reoveesüsteemid omakorda üle 100%-liselt vallale kuuluvale OÜ-le Pandivere Vesi.

Vald on sõlminud tarbijatega soojavarustuslepingud (v.a üks kortermaja) ning OÜ Pandivere Vesi vee- ja kanalisatsiooniteenuse lepingud.

Mis saab edasi?

Seoses ülevõtmisega on eraldatud soojatootmine ning vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutamine.

Vee- ja kanalisatsiooniteenuse osutamiseks vajavad rekonstrueerimist mitmed vee- ja reoveetrassid ning reoveepuhasti. OÜ Pandivere Vesi juhatus on otsustanud esimese rahataotluse esitada juba Keskonnainvesteeringute Keskuse 2014. a kevadvoor. Praegu on hinnad Vaos üle 40% madalamad kui mujal OÜ Pandivere Vesi teeniduspiirkondades. Selle tulemusena ei ole võimalik jätkusuutlikult majandada ning

puhta vee- ja reovee hind peab tõusma. Isegi projektide kaasabil tehtavate investeeringute kasutamisel tuleb tasuda omaosaluse eest.

Soojatootmisel tuleb lähitulevikus analüüsida soojatarbimise mahtu, arvete laekumist ja tootmisel tehtavaid vajalikke kulutusi ning hinnata ka investeeringute vajadust. Vao piirkonnas kogutavad soojateenuse tulud peavad tagama selle, et meie omavalitsuse teised piirkonnad ei peaks kaugküttele Vao külas peale maksma. Milliseks see hind kujuneb, oleneb olulisel määral sellest, kuidas suudavad kortermajad oma omandit korrastada. Loomulikult on soojahind kõrgem, kui keldrites on suur soojakadu või osa korteriomani-ke ei soovigi korterit kütta. Pikemas perspektiivis on soojatootmise jätkumine Vao külas täna ikkagi suurel määral tarbijate enda teha. Väike-Maarja vald saab rakendada enda kogemusi ja oskuseid, kui leidub tarbijaid.

Kaarel Moisa

abivallavanem

Turvalisus eelkõige enda kätes

Statistika näitab, et üldiselt on kuritegevus langustrendis, kuid kahjuks inimeste turvatunnet enim mõjutavad kuriteod, milleks on vägivallateod, on pigem kasvutrendis. Suurema osa vägivallategudest moodustabki lähisuhtevägivald ehk vägivallatsemise, mis toimub omavahel lähedases suhtes olevate inimeste vahel.

Inimeste turvatunnet mõjutab teadmine ning tundmus sellest, kui kiiresti on vajadusel abi kätte saadav, mida meediasõnumid kaugest piirkonnast, politseinike vähesusest või üldse puudumisest kindlasti ei toeta. Samuti mõjutab märkimisväärselt meie turvatunnet vahetu ümbrus ja elukeskkond ehk kui hoolitsetud on meie hoovid, tänavad, milline on ümbruskonna kujundus, kas on olemas avalikud või privaattsoonid, tänavavalgustus jms. Keskond peab kohalviibijas tekitama arusaama, et kui ta paneb piirkonnas toime midagi ebaseaduslikku, siis tal ei ole võimalik jääda anonüümseks.

Kuidas saaks ühiselt teha nii, et oleks turvaline või turvalisem? Üks turvatunde suurendamise võimalustest inimestes endas ja kogukonnas on videoseadmete paigaldamine avalikesse kohtadesse. Kurjategijatel suureneb vahele jäämise risk ja samas ei tunneta tavakodanik valve olemasolu. Kaamerate paigaldusel tuleks kindlasti pida-da nõu turvafirmade, politsei või teiste spetsialistidega.

Teiseks võimaluseks on iga inimese osavõtt turvalisuse tagamisel, näiteks naabrivalve juurutamine. Samuti on oluline oskus märgata piirkonnas ja keskkonnas toimuvat, mis võib turvalisust mõjutada, olgu see alkoholijoobes sõidukijuhtimine, prügi ladustamine selleks mitte ettenähtud kohtadesse,

naabrite rahu häirimine jne. Kogukonna poolt mitteaktsepteeritud käitumisest tuleb eelkõige märku anda teo toimepanijale, et ta saaks aru oma käitumise vastuolulisusest ühiselu normidega. Kinnitada, et tema tegu ei ole sallitud ja kui aus olla siis igasugune kõrvalekaldumine ühiselu reguleerivatest normidest ei vajagi otsest politsei sekkumist.

Viimastel päevadel on olnud palju juttu, et piirkonnapolitseinikke ei ole ja neid jääb aina vähemaks, mis kindlasti võib tekitada turvatunde vähenemist ja loob pahameele. Kindlasti on piirkonnapolitseiniku olemasolul märgiline roll turvatundele, kuid ta ei ole ainuke politseijõud, kes teie kodukandi turvalisuse eest hea seisab. See, et politseitöös ja piirkondades toimuvad aeg-ajalt ümberkorraldused on loomulik, see on valdavalt seotud piirkonna kuritegevuse, demograafiliste ja organisatsiooniliste muutustega.

Kellel on huvi ja võimalust võivad ise kaasa lüüa kogukonna turvatunde loomisel, astudes vabatahtlikuna abipolitsei ridadesse. Abipolitseinikule laienevad osalt politseiametniku õigused ja ka sotsiaalsed tagatised. Seega mida rohkem on meil kogukonnas abipolitseinikke ja vabatahtlikke, seda rohkem on meil võimalik panustada piirkonna turvalisusesse läbi politseiliste tegevuste.

Kodukandi turvalisus sõltub meist endist – tuleb ise olla korrektse käitumisega, arvestada teiste inimestega ega seada enda huve kõrgemaks teiste huvidest. Tuleks olla tähelepanelik ja teavitada õigusrikkumiste kahtlustest politseid, naabreid, lähedasi. Iga väiksem infokild võib hiljem olla väga oluline lüli kuriteo avastamisel. Jätkuvalt on võimalus anda teada korrarikkumisest hädaabinumbri 112. Politsei kohustus on reageerida, kuid kindlasti sõltub rikkumise iseloomust see, milline saab olema sekkumise iseloom ja intensiivsus.

Lõpetuseks tahaks ümber lükata seisukoha nagu politsei loob turvalisuse ja inimesed aitavad kaasa. Tegelikuses peaksime eelkõige kõik ise looma turvalisust enda ümber ja politsei aitab sellele oma tegevusega kaasa.

Jaanus Mätas

Väike-Maarja konstaablijaoskonna piirkonnavanem

Sina, kes sa kõnnid...

... või sõidad rattaga pimedas. Sina, kelle lapsed kõnnivad või sõidavad rattaga pimedas. Kas tõesti on sul enda elust isu täis, kas tõesti on sul oma lapsest kõrini? Kas sa ise või sinu laps ei soovi näha lähenevaid jõule? No miks liigud või lased lapsel liikuda pimedas ilma helkurita või rattaga, millel puuduvad ees ja taga tuli?

Selliste küsimustele tasub enne mõelda kui asute liikuma pimedal ajal, sõltumata sellest, kas tee mille peate läbima, on valgustatud või mitte. Igal hommikul antakse meedias ülevaade liiklusest, millest ilmneb, et iga päev juhtuvad mitmed õnnetused nii jalakäijate kui ratturitega, kellel ei ole pimedas ennast nähtavaks tegevaid vahendeid. Tuleb tunnistada, et Meie Eesti elu ei ole lihtne, kuid kas on mõtet ennast või oma lapsi viia, piltlikult öeldes „pimeda timuka“ kirve alla. Timukas, kes on pime, ei näe keda ta hukkab ja kas ta üldse hukkab. Mõnel võib ka õnneks minna ja ellu jääda. **Aga kas on mõtet proovida?**

Siinkohal soovin tunnustada kodanikke ja lapsevanemaid, kes hoolivad iseendast ja oma lapsest ning on muretsenud helkurid ja jalgrattale tuled, et pimedas liikudes oleks natukenegi

turvalisem. Kui jätkame üksteise toetamist ja innustamist kandma pimedas helkurit või muud valgusallikat, on üsna suur tõenäosus, et meie järeltulevatel põlvadel kujuneb välja pimedas ennast nähtavaks tegemise harjumus.

Tuleb tõdeda, et helkur ei tee inimest põrutus- ega kuulikindlaks. Lisaks helkuri kandmisele peab pimedas sõiduteel liikudes järgima inimeste käle jäänud liiklusreegleid. Inimesed loodavad, et pimedas politsei või teine kodanik ei näe tema rikkumist ja seeläbi ei vaevu reeglitest kinni pidama. Kuid tegelikult on pimedas liikudes oht sattuda õnnetusse veelgi suurem ja seetõttu tuleb pimedas olla eriti korrektse käitumisega.

Olge nii kenad, vaadake ennast ja oma lähedasi ning leidke see rahanatuke muretsemaks omale helkur või muu valgusallikas. Kõigil on tegelikult hea meel näha elu ja tervise

juures oma lähedasi, nii nendel kui ka igal järgneval jõulupühäl ning aastavahetusel.

Turvalist liiklemist!

Jaanus Mätas

Väike-Maarja konstaablijaoskonna piirkonnavanem

Valla ja elaniku rollist looduskeskkonna kaitsmisel

Väike-Maarja vald paikneb keskkonna-kaitseliselt väga mitmekülgses piirkon-
nas: valdavas enamuses on meie piir-
konna põhjavesi nõrgalt kaitstud või
täiesti kaitsmata, iseloomulik on loo-
duskaitsealade ja kaitsealuste üksikob-
jektide rohkus ning siin on intensiivne
põllumajandus- ja loomakasvatuspriir-
kond.

Tahes-tahtmata on ka Väike-Maarja
vallas keskkonnakaitselisi probleeme
rohkem kui mõnes teises piirkonnas.
Väga sageli jäävad kohaliku omavalit-
suse käed probleemide lahendamisel
lühikeseks, sest tänane keskkonnaala-
ne seadusandlus on suhteliselt riigi-
keskne.

Kohaliku omavalitsuse tasandil on
suurim keskkonnaalane otsustusõigus
jäätmemajanduse teemadel ning erine-
vate planeeringute keskkonnamõjude
hindamise korraldamine. Valla ettevõ-
tetele keskkonnalubade väljastamisel
ja looduskaitseteemadel on kohaliku
omavalitsuse rolliks vaid Keskkonna-
ametile arvamuse andmine ettevõtte
tegevuse kohta ning seejärel on Kesk-
konnaametil õigus otsustada, kas ta
arvestab meie arvamusega või mitte.
Õnneks on Keskkonnaameti Viru re-
gioon siiani arvestanud Väike-Maarja
Vallavalitsuse arvamusega ning teinud
meiega koostööd.

Väike-Maarja vallas on välisõhu
saasteluba või kompleksluba Keskkon-
naameti poolt väljastatud 12 ettevõt-
tele, mille tegevuse tulemusel paiskub

välisõhku erinevaid saasteaineid ning
mõningatel juhtudel on lõhnahäiring
inimestele ka tunda.

Tänane välisõhku puudutav seadus-
andlus on keskendunud välisõhku mi-
nevate üksikühendite mõõtmisele ning
keerulisem ja kohmakam on ebameel-
diva lõhna mõõtmine. Välisõhus leviva
ebameeldiva lõhna ülevaate tegemine
ja seadusandlik roll on antud Keskkon-
nainspektsioonile (edaspidi KKI), kes
märgib üles nii tööpäeval kui muul ajal
elanikelt KKI-le laekunud ebameeldiva
lõhna kaebused. Kui kaebuste hulk et-
tevõtte kohta on KKI meelest piisavalt
suur, siis on KKI-l õigus kokku kutsu-
da ebameeldiva lõhna tuvastamiseks
lõhnakomisjon. Lõhnakomisjon peab
tuvastama, kas kaebustel on alust või
mitte ja alles seejärel nõuab KKI eba-
meeldivat lõhna tekitavalt ettevõttelt
lõhna vähendamise kava ning kontrol-
lib ka selle täitmist.

Seega, kui tunnete häirivat (eba-
meeldivat) lõhna, siis on kõige õigem
sellest esimesena teatada Keskkonna-
inspektsiooni valvetelefonile 1313, siis
saab lõhnahäiring fikseeritud ka KKI-s.
Aga kindlasti võib teavitada lõhnahäi-
ringust Väike-Maarja Vallavalitsust
üldtelefonil tel 329 5750, sest saame
häiringu põhjustava ettevõttega ühen-
dust võtta ning nimetatud probleemiga
tegeleda.

Leie Nõmmiste
keskkonnanõunik

1313 on Keskkonnainspektsiooni valvetelefon

Keskkonnainspektsiooni valvetelefonile 1313 saab edastada looduskesk-
konda ja -varasid puudutavaid teateid. Telefon töötab üleriigiliselt ja ööpäe-
varingselt ning numbrit saab valida nii mobiil- kui lauatelefonilt.

HELISTAGE 1313, KUI MÄRKATE:

- Keskkonnareostust või reostusohu (välisõhus leviv ebameeldiv lõhn, maapinnal vedelevad ained, mis võivad põhjavele sattuda jne);
- ebaseaduslikku metsaraiet, kalapüüki või muud ebaseaduslikku loodus-
kasutust;
- jäätmete ebaseaduslikku ladestamist;
- massiliselt surnud loomi, linde või kalu;
- loomade julma kohtlemist;
- surnud või haavatud ulukit;*
- muud keskkonnavalast õigusrikkumist.

* Teedel hukkunud või vigastatud väikeulukitest tuleks teatada **maanteeinfo-
keskuse telefonil 1510.**

SVEN VALLER KESKKONNAKONSULTATSIOONID

Meie teenus on suunatud kohalike
omavalitsuste, ettevõtete ja eraisiku-
te abistamisele keskkonnavalaste küsi-
muste lahendamisel.

- Pakume:**
- Erinevad keskkonnavalased konsul-
tatsioonid
 - Kinnistu keskkonnavalaste piirangute
selgitamine ja analüüs
 - Keskkonnavalase dokumentatsiooni
koostamine
 - Keskkonnavalaste projektide koosta-

- mine ja juhtimine
- Hinnang ettevõtte keskkonnajuhti-
misele ja edasised juhised ning et-
tepanekud
 - Hinnang kavandatava tegevuse
keskkonnanõuete vastavusele
 - Hinnang haljastuse seisukorrale ja
hooldusjuhised

Sven Valler
tel 5394 7394
svenvaller@gmail.com
svenvaller@hotmail.ee

Erametsanduse konsulendi vastuvõtuajad

Erametsanduse konsulent Aadu Raud-
la võtab Väike-Maarja vallamaja kabi-
netis nr 109 metsaomanikke vastu üle
nädala neljapäeviti.
Vastuvõtt detsembris:

5. ja 19. detsembril kell 09.00-13.00

Kontakt:
Aadu Raudla, tel 524 8963;
e-post: aadukas931@gmail.com

Koeraomanikule!

Hoolimata sellest, et koerte lahtiselt
ringi jooksmise ja väljaheidete proble-
leem suuremates alevikes on juba
aastaid üleval olnud, on inimeste tead-
likkus sellest, et oma koer tuleb kinni
hoida ja tema järelt tuleb koristada,
endiselt puudulik. Seetõttu peavad
kaaskodanikud tänaval ringi liikudes
hulkuvate koertega kohtudes hirmu
tundma ja kevadeti meenutavad meie
haljasalad, eriti avalike mänguväljaku-
te ümbrused, sageli “miinivälju”. Pole
ju mõnus oma väikeste silmateradega
mänguväljakul olla, kus pead igat oma
sammu kontrollima, et mitte s... sisse
astuda. Inimene ei pea sellist ebameel-

divust taluma!
Oma koera järelt koristamine ja
tema hoidmine kinnisel territooriumil
või rihma otsas näitab hoolivust kaas-
kodanike vastu.

Olukorra parandamiseks ja koera-
omanike korrale kutsumiseks on vaja
ka ühiskondlikku aktiivsust. Kui märka-
te koeraomanikku, kes laseb oma koera
hulkuma või jätab looma järelt välja-
heidet koristamata, tuleks talle julgelt
juurde astuda ja märkus teha.

Meeldetuletus!

Kohusetundlik loomapidaja vas-
tutab oma looma käitumise eest – ei

lase oma lemmikut omapäi külavahele
hulkuma ja ringi jooksmas, koristab oma
looma järelt ning arvestab nii loomaga
jalutades kui ka muul ajal, et tema lem-
mik ei häiriks kaaskodanikke!

**Mõtleme siis enne kui oma lemmiku
lahtiselt ringi jooksmas lubame!**

Leie Nõmmiste
keskkonnanõunik

Alar Kotli – arhitekt Väike-Maarjast

27. augustil 1904 sündis Väike-Maarjas
kõrster Kotli perre teine laps, poeg Alar,
kellest, vaatamata keerulistele aega-
dele ja erinevate ühiskonnakordadega
kohandumise raskustele, kujunes Ees-
ti üks silmapaistvamaid ja viljakamaid
arhitekte.

Ligi 90 aastat hiljem, enne Eesti riigi
taasiseseisvumist, kirjutas kunstiaja-
loolane Mart Kalm temast monograafia
lõppsõnas: „Jälgides A. Kotli tegutse-
mist-käitumist teda ümbritsenud poli-
tiilise elu vaheldusrikkuses, kangas-
tub tema iseloom väga eestlaslikuna.
Kotli tegevuse aluseks oli visa töökus,
tahtmine teha korralikku, otstarbekat ja
hästi funktsioneerivat arhitektuuri, mil-
le kõrval või peal võisid käia erinevad
poliitilised ambitsioonid.“ Tänu selli-
sele ellusuhtumisele funktsioneerivad
Kotli projekteeritud hooned ja ehitised
ka täna suurepäraselt. Tänu temale on
meil avarad ja valgusküllased kooli-
hooned Väike-Maarjas, Rakveres, Tal-
linnas ja mitmel pool mujal Eestimaal,
on paljud mugavad pere- ja korterma-
jad, haiglad, administratiivhooned. Aga
on ka kauneid jumalakodasid, väärikaid
monumente jpm. Rääkimata Eesti
sümbolehitistest: presidendilossist
Kadriorus, sõjajärgselt varemetest üles
ehitatud Estonia teatrimajast ning üle
maailma tuntud Tallinna lauluväljakust
ja laululavast. Ehituskunst on kunst,
mille nautimiseks ei ole vaja minna
galeriisse või kontserdisaali – see on
kõikjal me ümber märkamisväärsena
olemas.

Valmis uus Ebavere loodus- matkarada tutvustav voldik

Novembrikuu algul nägi trükival-
gust uus Ebavere maastikukaitse-
alal paiknevat loodus-matkarada
tutvustav voldik

SA Keskkonnainvesteeringute
Keskuse toel (toetussumma 90%
kogumaksumusest) valminud ees-
tikeelsete voldikute tiraaž on 2000
tk, need trükiti OÜ-s Printec. Pro-
jekti kogusumma on 228 eurot.

Voldiku pani kokku ja valmistas
trükiks ette valla keskkonnanõunik
Leie Nõmmiste. Selles on kasuta-
tud ka valla endise turismikorral-
daja Ellu Moisa ja Väike-Maarja
muuseumi juhataja Marju Mets-
mani koostatud materjali.

Voldikuid on edaspidi võimalik
saada Väike-Maarja muuseumis
paiknevast turismi i-punktist ja
Ebavere tervisespordikeskusest.

Tuleval aastal, Alar Kotli 110. sün-
niaastapäeval, avame tema projek-
teeritud Väike-Maarja algkoolihoones
näituse, kus lisaks väga erinevatele ar-
hitektuurinäidetele saab aimu ka selle
mitmekülgsest andeka mehe vähem-
tuntud loomingust: mööblidisainist,
puitskulptuuridest, joonistustest jm.

Sissejuhatuseks juubeliaastasse
aga tuletame Alar Kotli elu ja tegevust
meelde kolmel teemapäeval, mis saa-
vad teoks Väike-Maarja Põllumeeste
Seltsi eestvedamisel ja PAIKi kaudu
LEADERi toetusel ning on avatud kõi-
gile kohaliku kultuuri ja ajaloo huvilistele
inimestele.

**Alustame Alar Kotli lapsepõlve-
maalt: 23. novembril kell 11 kohtume
Georgi söögitoa (endise Kotli ärima-
ja) II korrusel teelauas arhitekti tütre
Anu Kotliga,** kes meenutab isa elukäi-
ku läbi tema joonistuste. Samuti on
kõigil huvilistel võimalik kiigata sisse
Kotliga seotud hoonetesse Väike-Maar-
jas: vanasse ja uude köstrimajja ning
algkoolihoonesse.

Märtsikuu alguses tutvume Kotli
loominguga Rakveres: külastame oma-
aegset pärlit koolihoonete seas – Rakve-
re gümnaasiumi ning tänaseni lõplikult
valmimata Pauluse kirikut.

Maikuu on professor Mart Kalm
meile teejuhtiks Kotli loodud väärikate
ehitiste juures Tallinnas.

Kindlasti eelneb teemapäevale ka
meeldetuletus valla infolehes ja kodu-
lehel.

Selleks, et mõista arhitekti/inimest

Arhitekt Alar Kotli Tallinna laululava
projekteerimas (1958). Foto: erakogu.

või nautida tema loomingut/(ehitus)
kunsti, ei ole tarvis sugugi põhjalikke
eelteadmisi. Kõik on oodatud teema-
päevadest osa saama ning hiljem oma
muljeid ja kogemusi ka teistega jaga-
ma. Ehk leiab igaüks sealt midagi uut
ja huvitavat, mis oleks ajendiks, et oma
andekaid kaasmaalasi ja nende loodut
enda ümber igal ajal ikka rohkem mär-
gata.

Kadri Kopso

Politsei- ja Piirivalveamet

Õpi piirivalvuriks ja saad kindla töökoha!

Kui Sulle on oluline:

- saada uusi teadmisi ja huvitav elukutse ühe aastaga;
- saada õppimise ajal stipendiumi;
- saada õppimise ajal tasuta elamine, vormiriietus ja toitlustus;
- tegeleda vabal ajal spordiga;
- saada õppimise ajal selgeks auto juhtimine ja juhiloa;
- saada pärast lõpetamist kindel töökoht.

siis ootame Sind kandideerima **Sisekaitseakadeemia politsei- ja piirivalvekol-
ledžisse piirivalve erialale.** Õppima oodatakse igas vanuses huvilisi!

**Dokumentide vastuvõtt Sisekaitseakadeemiasse toimub 2.-13. detsembrini
2013 ja õppetöö algab 3. veebruaril 2014.**

Info vastuvõtu kohta:
www.sisekaitse.ee.

Uuri ka politsei värbamisblogi:
www.politsei.ee/blogi.

Mall Võhandu paikkonna arenguga käsikäes käidud aastad

Kiltsi Põhikoolis õpetajana töötav Mall Võhandu on üks neist vähestest, kes on vallavolikogu töös tegev olnud valla algusaegadest peale. Sisuliselt tähendab see panustamist paikkonna arengusse mitme aastakümne vältel. Selle aja jooksul on kogunenud rohkesti kogemusi.

Üle on tulnud elada erinevaid aegu – raskemaid ja kergemaid, halvemaid ja paremaid. Omavalitsuslik elukorraldus oli algul kõigile võõras ja harjumatu, teadmissi nappis ja kogemusi ei olnud kellelgi. Paljudele küsimustele oli vastuseid raske, kui mitte lausa võimatu leida. Küsida polnud kusagilt, paljuskui tulid lahendusteed lihtsalt välja nuputada ning need toimima panna.

Väike-Maarjal olid juba enne valla moodustumist tekkinud kontaktid Hausjärvi ja Sonkajärvi valdadega Soomes. Sealsete vallajuhtide oskusteave oli meile tol ajal hindamatuks abiks. Mall Võhandu oli nende seas, kes sai eeskätt Hausjärvi kogemustele tuginedes kaasa rääkida siinse elukorralduse kujundamises.

Aja jooksul on suhtumised, olud, arusaamad, tõekspidamised ja inimeste väärtushinnangudki väga palju muutunud ning see, mis algul tundus keerulise ja probleemse, on nüüd vahest lihtsalt mõistetav ja lahendatav. Aga on ka vastupidiseid tõdemusi.

Allpool toodud küsimuste-vastuste kaudu püüame avada Mall Võhandu rikkalikku kogemustepagasit ning saame heita pilgu tema tegevusele volikogu liikmena aastatel 1989-2013.

Oled vallavolikogusse kuulunud selle moodustamisest saati. See teeb kokku seitse koosseisu ehk ligi veerand sajandit. Millise pilguga vaadat sellele ajale tagasi nüüd, mil Sa enam volikogusse ei kandideerinud?

Need olid tegusad aastad täis rohkete tööd ja nii südamevalu kui ka kordaminekuid ja rõõme. On hea meenutada, et paljud inimesed on pöördunud oma murede ja probleemidega minu poole ja ma olen neid alati püüdnud aidata nii nõu kui ka "jõuga". Tahaksin öelda veel seda, et esimestes koosseisudes olime alles üsna osamatud. Kõik oli uus. Kogemused puudusid. Tänu Soome sõprusvalla Hausjärvi (olin sõprussuhete koordineerijaks) vallajuhtidele saime tõsise koolituse, kuidas volikogus töötada ja asju ajada.

Millise valdkonnaga oled selle aja jooksul kõige põhjalikumalt tegelenud? Põhiliselt sotsiaalvaldkonnaga. Olen mitmes koosseisus olnud volikogu sotsiaalkomisjoni esimees. Lahendusi on tulnud otsida väga paljudele

sotsiaalset laadi küsimustele. Loodusainete õpetaja teadmised-oskused kogemused on aga aidanud mul nii mõnigi kord kaasa rääkida ka keskkonnavalastes küsimustes.

Kuidas on elukorraldus, olustik ja inimeste suhtumised selle aja jooksul muutunud?

Mall Võhandu VII Pandivere päeval koos volikogu esimehe Olev Liblikmanni ja Soome sõprusvalla Hausjärvi delegatsiooni juhi Vilho Vanhaneniga 28. mail 1994. a. Ekke Võhandu foto.

Ääremaad on aina rohkem ääremaastunud. Tegusad inimesed asuvad mujale tööle ja ka elama. Lapsi sünnib vähe. Abivajajate arv suureneb ja suureneb ka nende nõudlikkus. Õpitud abitusest ei ole võimalik lahti saada. Oma õigusi teavad kõik, kuid kohustustest ei taheta üldse rääkida.

Kuidas on ajas muutunud probleemistik, millega on tulnud kokku puutuda?

Probleeme on olnud palju. Mõned näited: esimestes koosseisudes tuli mul aidata inimestel pensione saada, isikut tõendavaid dokumente hankida, selleks tuli sageli leida abivajajatele tunnistajaid ja anda nõu, kuidas arhiividest vajalikku kätte saada, tuli ka ise abivajajatega koos seal käia. Pöörduti

Mall Võhandu juhitud vallavolikogu sotsiaalkomisjon 2005. a: Mall Võhandu (vasakult), Marika Karron, Mall Lepiksoo, Vaike Palmiste ja Aino Midt. Ekke Võhandu foto.

minu poole kui kaev sai veest tühjaks või kadus elekter. Sageli tuldi, et mendi elukorralduse asjus mõtteid vahetada. Palju kannatust nõudis Kiltsi rongipeatuse taas avamine. Ka nüüd on tulnud sageli nõu anda – see on ju hea, sest näitab, et sinuga arvestatakse ja sinule loodetakse. Tahan öelda, et praegu on meie vallas sotsiaalprobleemide lahendamine hästi korraldatud,

kuna on loodud toimiv sotsiaälvõrgustik.

Kas lahenduste leidmine on aastatega muutunud lihtsamaks või hoopis keerulisemaks?

Nii ja naa. Ükskõik millise probleemi ükskõik, milline lahendus, toob alati kaasa uue probleemi.

Mida Sulle endale on andnud osalemine vallavolikogu tegevuses – kas see on olnud võimalus või pigem kohustus?

Mõlemad. See on andnud võimaluse valla arengu suunamisel kaasa rääkida. Aga kohustus on see kindlasti ka. Volikogu liikmel ja eriti alalise komisjoni esimehel on vaja palju tööd teha, et valla kodanike ja paikkonna probleemidega kursis olla ning proovida õigeid otsuseid teha.

Oled oma elu pühendanud õpetajaametile. Kas õpetajana töötamine ning õpilaste ja kodudega tihe kokkupuutumine aitas Sul ka volikogu liikmena probleeme laiemalt näha ja nende lahendamist suunata?

Jah. Otsene kontakt on ikka kõige parem, sest see annab kõige õigema ülevaate probleemi põhjustest.

Kuidas tunned, kas suutsid volikogus olles kõik soovitu ja olulisena tundunu ka ellu viia või jäi midagi hinglele kripeldama?

Mitte kunagi ei saa öelda, et kõik on tehtud. Paljud probleemid ja nende lahendused ei saa sõltuda ühest inimesest. Mina proovisin anda endast maksimumi, lähtudes oma tõekspidamistest. Aga ..., ettevõtlus ja töökohad ..., ääremaad ..., lapsed ja kodud ..., noorte käitumine... Muret teeb ka, et lastetoetused on väga väikesed ja et riigi poolt pole suudetud neid viimase kümne aasta jooksul suurendada.

Mida soovid ja millised õpetussõnad oma kogemustest annad kaasa nüüd oktoobris valitud uutele volikogu liikmetele?

Tehke endale ausalt selgeks, miks te tahate vallavolikogus töötada. Ärge puuduge volikogu istungitelt ja komisjonide koosolekult!

Jääge igas olukorras distsiplineeritud ja viisakaks inimeseks!

Püüdke jääda kindlaks oma tõekspidamistele!

Sidney Friedman on öelnud: "Edu tagab julgus unistada, arukus, et kokku panna üks väga hea arengukava paranduste lisa, ja, mis kõige tähtsam, kavandatu ellu viia."

Soovin kõikidele uutele vallavolikogu liikmetele julgust unistada, arukust, et kokku panna üks väga hea arengukava paranduste lisa, ja, mis kõige tähtsam, kavandatu ellu viia!

Mall Võhandu mõtteid vahendas **Ilve Tobreluts**

Vesi – iga piisk loeb

Kiltsi Põhikool on partneriks Come-niuse programmi raames toimivas projektis „Water – every drop counts“.

Projektis osalevad veel Ungari, Iirimaa, Portugali, Hispaania ja Bulgaaria koolid. Tutvus Oroshaza ühe põhikooliga on meil juba aastast 2005, mil toimus esimene koostööprojekt. Käesolev projekt on selle kooliga juba kolmas, nii et oleme vanad sõbrad.

Projekt „Vesi – iga piisk loeb“ keskendub vee tähtsusele inimese elus ning selle mõistlikule kasutamisele. Vesi on elutähtis loodusvara ning seda tuleb osata hoida. Esimene töökoosolek Ungaris Oroshazas toimus sügisel koolilivaheajal, 20.-25. oktoobril. Kiltsi koolist osalesid koosolekul 8. klassi õpilased Brigitta Luik, Eneli Mägi, Kristjan Baiduža ja Kevin Tobreluts, õpetajatest eesti keele ja kirjanduse õpetaja Mari-Vivian Laht ning allakirjutanu.

Jõudsimme Budapesti piisavalt vara, et tutvuda põgusalt linnaga. Budapest koosneb Buda ja Pesti linnaosast, mis asuvad teine teiselpool Doonau. Buda ja Pesti ühendab üle jõe 8 silda. Küllastasime Buda linnaosas paiknevaid looduslikke koopaid, kuhu on rajatud ligi kilomeetri pikkune rada. Giidi juhendamisel oskasime märgata stalaktiitidest moodustunud veidraid moodustisi, mis kohati meenutasid elevantikarja, teisel aga sajajalgseid

Elukestva õppe programm

projektologo. Eeltöö selleks oli meie õpilastel juba kunstitundides tehtud. Parimaks valiti vikerkaart

kujutat logo, mis nüüd osava IT-mehe käe all digitaalseks muudetakse.

Et veega paremini tutvavaks saada, veetsime pärastlõuna veepargis. Meile tutvustati piirkonna termaalvete kasutusele võtmise ajalugu ning näidati veepuhastusseadmeid. Tumepruuni vette sukeldumine tekitas lastes esmalt võõrustust, kuid veeaeroobika tunnis lustisid kõik juba täiel rinnal.

Järgmisel päeval toimus väljasõit Szarvasesse. Linna nimi tähendab ungari keeles hirve. Käisime vaatamas Kőrösi jõe ehitatud tammi. Tamm paisutab vee 4,5 meetri kõrgusele ning ühtlustab vee taset ülemjooksul. Lähikonnas on tegemist olulise põllunduspiirkonnaga ning veetaseme hoidmine vajalikul kõrgusel on hädavajalik. Samas on Kőrösi ka laevatatav jõgi ja tammi kõrvale on ehitatud lüüside süsteem, et jõel sõitvaid väiksemaid laevu läbi lasta. Kasutamaks ära piisavalt kõrget veelangust, on samasse kohta ehitatud ka erahüdroelektrijaam.

Szarvase läheduses asuv arboreetum (puittaimede kollektsioon) võimaldab külalistajatel tutvuda nii mammutipuu kui Lõuna-Ameerikast pärinevate plankjuurtega puudega. Lisaks

Projektis osalejad tutvumas Budapesti vaatamisväärsustega. Merje Leemetsa foto.

või mõnd muud looma. Stalagmiitidest oli moodustunud põnev grupp, mida kutsuti „Lumivalgeke ja seitse põialpoissi“.

Buda vanalinn koos lossimäega on kantud 1987. aastal UNESCO maailmapärandi nimistusse. Lossimägi kõrgub 130 m kõrgusena Doonau kohal. Suuremas osas asub loss, mis oli sajandite kestel Ungari kuningate residentsiks. Praegune loss annab lossimäele domineeriva silueti. Kuningalossis asub Rahvuslik Kunstigalerii, kus võib tutvuda ungari maalikunstnike loominguga, samuti Linnamuuseum ja Rahvusraamatukogu. Buda poole vaatamisväärsustest on tuntumad veel Mattiase kirik ning 16. sajandist pärinevad Türgi saunad. Presidendilossi juures õnnestus näha ka vahtkonna vahetust.

Esmaspäeval, pärast mõne tunni külastamist, alustasime projektitööga. Osalevad koolid tutvustasid kodus ettevalmistatud esitlusi oma kooli, riigi ning vee kohta. Õpilaste esimeseks ülesandeks oli grupidööna disainida

sisaldab maa-ala ka Mini-Ungarit, kus huvitavamatest ajaloolistest ehitustest on valmistatud miniatuursed koopiad. Toimus ka laevasõit ühel Kőrösi jõe soodil. Põnevaim osa sellest oli muidugi võimalus ise paati tüürida.

Oroshazas asub ka väike perefirma, mis tegeleb restoranidele puhta vee karboniseerimise ja villimisega. Pere-naine pakkus lisaks siirupiga maitsestatud veele ka omavalmistatud küps-tisi. Huvitav oli vaadata ka pumbamuuseumi väljapanekut.

Töökoosolekul osalejad said palju uusi teadmisi vee tarbimise ning kasutusvõimaluste kohta ning muidugi rohkesti uusi sõpru. Edasi jätkub töö koolides – uuritakse veetransporti ning veesõidukeid, vastatakse küsimustikule vee kohta, alustatakse ahelkirjutamist veeteemal. Tegemist jätkub kuni järgmise kohtumiseni Hispaanias Valladolidis juba jaanuaris.

Merje Leemets

Kiltsi põhikooli direktor

Simuna Muinsuskaitse Selts – 25

Seltsi moodustamisest ja alguaia aktiivsest tegevusest

Hingedepäeval, 2. novembril tähistas Simuna Muinsuskaitse Selts koos Simuna Naisteklubiga keskpäevakohvikus kahekümne viiendat aastapäeva.

Eelmise sajandi 80-ndate aastate lõpus hakkas NSV Liit lagunema, hakkasid puhuma uued tuuled. 12. detsembril 1987. a asutati Eesti Muinsuskaitse Selts, et väärtustada kultuuripärandit ning süvendada mälestiste abil rahvas kodu- ja kodanikutunnet.

21. juulil 1988. a kogunes Simuna rahvas kultuurimaja, et moodustada ka siinkandis muinsuskaitse selts. Simuna kirikuõpetaja härra Ain Eenmaa tutvustas Simuna kihelkonna ajalugu. Ta alustas sõnavõttu J. Kunderi sõnadega: „Esiisade töid ja tegemisi tuleb pidada kalliks”.

Härra Rein Rääk tegi ettepaneku moodustada Simunas muinsuskaitse selts. Kuna rahvast oli kogunenud kogu endise Simuna kihelkonna territooriumilt, otsustati panna seltsile nimeks – Simuna Kihelkonna Muinsuskaitse Selts. Seltsi esimeheks valiti Rein Rääk.

Selts alustas hoogsalt tegevust. Härra Räägu eestvedamisel hakati taastama Simuna kihelkonna langenud sõdu-

rite mälestussammast. Samba ehitust toetasid rahaliselt Rakvere Rajooni Täitevkomitee, Laekvere kolhoos, Rakvere Metsamajand, Aianduse ja Mesinduse

Ausamba avamine 1989. a. Foto: erakogu.

Seltsi Simuna osakond, Rakke sovhoos. Pea kolmandiku ehitamisele kulunud summast annetasid eraisikud. Sammas avati pidulikult 24. juunil 1989.

Korrastati Carl Timoleon von Neffi hauaplats. Simuna kooli 300. aastapäevaks paigaldati mälestuskivi esimese kooli arvatavasse asukohta. Koos Avanduse Vallavalitsuse ja Konstantin Pätsi muuseumiga tähistati riigivanem Juhan Kuke 115. sünniaastapäeva. Paigutati mälestustahvel tema sünnikohta, mil-

lele järgnes konverents Kärü koolimajas. Tähistati seltsi 10. ja mälestussamba taasavamise 10. aastapäeva.

Kui toimus seltsi kandmine mitetulundusühingute, sihtasutuste registrisse sai 1999. a seltsi nimeks Simuna Muinsuskaitse Selts.

Härra Rein Rääk soovis 1999. aastal seltsi esimehe ametist loobuda, uueks esimeheks valiti härra Guido Ploompuu. Selts jätkas tegusalt tegevust. Kohtuti mitmete tuntud inimestega nagu heraldik ja lipuekspert Priit Herodes, ajaloolane Külle Arjakas ja paljude teistega. Korraldati talguid, korrastati allika ümbrust ja kirikaeda. Väga palju toetas seltsi tegevust Avanduse

vald.

Selts oli aktiivselt tegev kuni 2005. aastani, mil Avanduse vald ühines Väike-Maarja vallaga. Pärast seda jäi seltsi tegevus soiku. Seltsi tegevus peatati kuni 17. novembril 2012. a tulid seltsi liikmed kokku ja otsustasid seltsi tegevusega jätkata.

Riina Tüllil

Simuna Muinsuskaitse Seltsi tegevus on taas tõusulainel

Simuna Muinsuskaitse Seltsi asutamiskoosolek toimus 21. juunil 1988. aastal. Pöördelised ajad töid koosolekule kohale palju rahvast. Kohe esimesel koosolekul astus seltsi liikmeks 38 inimest. Valiti ka juhatus, kuhu kuulusid Guido Ploompuu, Raivo Kõiv, Ain Eenmaa, Kulle Põldmaa, Rein Rääk, Leonore Meerja ja Riina Tüllil.

Esimeseks suuremaks sihiks võeti 1946. aastal lammutatud vabadus-samba taastamine. Rein Räägu eestvedamisel hakati samba taastamiseks koguma raha. Pool vajaminevast summast saadi üksikannetatelt ja ümbruskonna majanditelt-ettevõtetelt, teise poole andis Rakvere rajooni täitevkomitee.

24. juunil 1989. aastal toimus ausamba pidulik avamine.

Teine suurem projekt võeti Rein Räägu eestvedamisel ette juba järgmisel aastal kui Simuna kooli 300. aastapäevaks paigaldati mälestuskivi esimese kooli arvatavasse asukohta ning istutati sinna ümber puid.

Aastate jooksul on toimunud erinevaid üritusi ja talgupäevi küll kiriku juures, küll surnuaias.

Viimastel aastatel ei ole selts aktiivselt tegutsenud, aga on tänu Guido Ploompuule ja Riina Tüllile siiski elus. Nagu selgus, ainsana Lääne-Viirumaal.

17. novembril 2012. aastal toimus seltsi koosolek, kus kohale tulnud 10 inimest otsustasid seltsi tegevusega jätkata ning valida seltsile uue juhatuse.

Tänavu kevadel korraldas muinsuskaitse selts koostöös vallavalitsuse, kooli ja kogudusega Teeme ära talgu-

päeva, kus osales 38 inimest. Ausamba, allika, kiriku ja rahvamaja juures ning kooli matkarajal tehti ära palju vajalikke töid. Vallalt eraldatud projektitoetu-

Simuna koguduse õpetaja Enn Salveste kutsus kõiki hoidma ja säilitama paikkonna ajaloo tarvis vanu fotosid ja dokumente. Ilve Tobrelutsu foto.

se abil istutati uusi puid rahvamaja ja mängemäe ausamba juurde. Ausamba juurde osteti ka uued aiavaasid.

Selle aasta kevadel rahastati seltsi

Keskpäevakohvikus kõlas kaunis meestelaul Solare meeskvariteilt HaLe Maja. Ilve Tobrelutsu foto.

poolt kohaliku omaalgatuse programmi esitatud projektitaotlus Vabadussamba puhastamiseks ja korramiseks. Esialgsete plaanide järgi oleks pidanud

ausamba juures planeeritavad tööd tänavu sügisel tehtud olema. Paraku ei läinud kõik nii nagu lootsime, sest parima pakkumise teinud ettevõtte ei

olnud suuteline töid nõutaval tasemel teostama. Projekti õnnestumiseks teeme koostööd vallavalitsuse ja Muinsuskaitse ametiga ning loodame, et järgmise aasta kevadel saab ausammas täielikult korda, sest 24. juunil 2014. aastal on Vabadussamba taasavamise 25. aastapäev.

Nädal tagasi tähistas Simuna kogudus simunapäeva, kus tuli jutuks ka see, et arhiivides on Simuna koguduse tegemistest 60 ja rohkem aastat tagasi väga vähe fotomaterjali. Leituti on vaid üks foto Simuna

poisteleerist möödunud sajandi teisest kümnendist.

Kuna muinsuskaitse seltsi eesmärgiks on lisaks kultuuripärandi hoidmisele ka rahva ajaloomälu säilitamine, siis kutsukingi teid üles läbi vaatama oma vanu fotoalbumeid. Äkki on seal vanu leiripilte või muid fotosid koguduse tegemistest varasematel aegadel.

Kiriku kroonikaraamatu toimetaja Janis Tobreluts andis mõista, et kui oleks materjali, võiks mõelda ka hilisema kroonika kokupanemisele. Simuna Muinsuskaitse Selts jätkab tegevusega ning püüab anda oma panuse kodukandi ajaloo- ja kultuuripärandi säilitamisel ning mälestiste hooldamisel ja

kaitsel.

Matti Preem

Seltsi juhatuse esimees

Vilistlaskogu eesmärgid on samad, mis algusaastatel

Kolm aastat pärast I lennu lõpetamist tulid värsked Väike-Maarja Ühisrealaalgümnaasiumi vilistlased mõttele kokku kutsuda vilistlaskogu, et leida võimalusi kooli majandusliku olukorra tugevdamiseks. Nii asutati 26. detsembril 1926. aastal Väike-Maarja Ühisrealaalgümnaasiumi Vilistlaskogu.

Värskest asutatud kogu põhikirja esimeses punktis seatakse vilistlaskogu eesmärgiks nii vaimselt kui ka aineliselt Väike-Maarja Ühisrealaalgümnaasiumi arenemisele ja edenemisele kaasa aidata, kooli endisi õpilasi omavahelise sideme alalhoidmiseks koondada ja luua lähem side kooli ja endiste õpilaste vahel. Tolleaegne vilistlaskogu korraldas püstitatud eesmärkide täitmise nimel mitmesuguseid üritusi – ekskursioone, viktoriine, loteriisid. Saadud tuludest toetati gümnaasiumi tegevust.

Praegusel ajal tegutsev vilistlaskogu on selle 1926. aastal asutatud kogu õigusjärglane, seega on põhimõtteliselt samad ka meie eesmärgid.

Peame tõdemata, et seni on meie tegevus piirdunud peamiselt kooli juubelite ettevalmistamisega. Oluline muutus toimus siiski juba äsjase juubeli korraldamise käigus. Nimelt viis vilistlaskogu läbi kooli raamatukogu poolt algatatud kampaania „Kingi koolile raamat”. Selle käigus said kõik soovijad, sealhulgas vilistlased, kinkida koolile raamatu või annetada kooli raamatukogufondi suurendamiseks sobiva summa. Kampaania jätkub ja annetada saab ka edaspidi. Meie siiras tänu kuu-

lub kõigile, kes on seda juba teinud ja ettevaatavalt ka neile, kes seda plaanivad tulevikus teha.

Sama suured tänusõnad ütleme kõigile neile, kes panustavad meie koolielu muul moel. Nagu vilistlaskogu põhikirja ütleb, ei seisne panustamine ainult ainelises väärtuses, ka vaimsed väärtused on tähtsad. Aastaid on Väike-Maarja Gümnaasium korraldanud sünnipäevanädalal siin hariduse omandanutega kohtumisi, mille raames on vilistlased käinud koolitunde andmas. Aitäh kõikidele vilistlastele, kes on oma kiire elutempo juures leidnud võimaluse ja julguse tulla meie noorte ette. Samuti tahan tänada praegu aktiivselt tegutsevaid vilistlaskogu liikmeid, tänu kellele kooli 140. aastapäeva tähistamine edukalt läks.

Oleme vilistlaskogus väga huvitatud sellest, et aktiivsete osalejate arv kasvaks ja ootame rõõmuga uusi liitujaid. Kõik, kes tunnevad, et tahavad osaleda Väike-Maarja Gümnaasiumi Vilistlaskogu töös või soovivad muul viisil panustada, et edendada ja arendada meie kooli, on oodatud seda tegema. Soovijad võivad ühendust võtta kooli kantseleiga või tulla vilistlaskogu koosolekule. Järgmine kohtumine toimub 7. detsembril 2013. aastal kell 12.00 Väike-Maarja Gümnaasiumis.

Raimo Maasik

Vilistlaskogu esimees
raimo.maasik@mail.ee

Raamaturiiul muudab ruumi valgemaks

Üleskutse “Kingi koolile raamat” tõi Väike-Maarja gümnaasiumi algkooli- ja gümnaasiumimajale oktoobris peetud juubeliks riulitäre kaup raamatuid.

Murdsime vilistlaskogus parajasti pead, mida gümnaasiumile juubeliks kinkida, kui kooli raamatukogu juhataja Karin Kiik teada andis, et rõõmu teeks raamatuvaru kasvatamine. Nii see mõte arenes, järgnes teavitustöö ning kooli raamatukogudesse lisandus aastapäeval 119 uut raamatut ja see arv jätkab kasvamist.

Sooja tunde tekitas kokkutulekuõhtul fua-jees üles seatud ajutine raamaturiiul, mis järgemööda kingitud raamatutega täitus. Täna on uus lugemisvara kooli raamatukogudes uudistamiseks ja laenu- tamiseks. Osade raamatute järele olid õpilased juba enne pidustusi ootejärjekorras.

Sügis jätkus Väike-Maarja gümnaasiumis raamatulembe- selt, sest nii Eestis kui siinses koolis peeti juba kahekümnendat korda ettelugemise päeva. Eestis on ettelugemise päevaks 20. oktoober, mis tänavu langes nädalavahetusele, mujalgi maailmas peetakse seda, kuid erinevatel aegadel. Nagu kõigil varasematelgi aastatel, kutsus Väike-Maarja gümnaasiumi raamatukogu juhataja Karin Kiik üles teistele ette lugema – noori vanadele, vanu noortele. Kui koolis on traditsiooniliselt ette-

lugejateks olnud kaasõpilased, siis sel aastal ja seoses äsja peetud juubeliga tegi ta ettepaneku vilistlastele. Nii lugesidki esimese õppeveerandi viimasel koolipäeval, 18. oktoobril vilistla-

sed Maime Part, Kaisa Lindret, Sirje Orro, Kaiti Kannel, Inge Lehtlaan, Heili Nõgene, Luule Klaats, Heli Vettik, Aivar Liivalaid, Aare Treial, Andrus Albi õpilastele klassikat ja oma isiklikke lemmikuid. Vilistlastest ettelugejad olid rõõmsalt eilel - kes ei raatsinud lugemist lõpetada, kes pakkus end ka teinekordki noortele ette lugema. Õpilased tõestasid oma kuulamisuskust ja kaasamõtlemist küsimustega nii autorite kui raamatute sisu kohta.

Ettelugemispäeva nimetatakse aus- tusavalduseks asendamatule sõbrale - raamatule. Ettelugemine on hea nii hingele kui vaimule, annab võimaluse koos mõelda ja loob ühtekuuluvustun-

net. Lapsele etteluge- mist peetakse oluliseks juba imikueast alates, see rahustab väikest last ja seob omavahel pereliikmeid, kui ette loetakse lapsele, kallimale või kehva nägemisega vanavanemale.

Minu enda valitud Tõnu Õnnepalu „Mandalas” lõppes viimane etteloetud lõik mõttega, et raamaturiiul muudab ruumi valgemaks. Ja raamatute abil saame valgustada oma vaimu.

Heili Nõgene

Jõulukuu üritused Simuna rahvamajas

1. detsembril kell 12.00

Naisteklubi keskpäevakohvik
Esinevad rahvamaja laulusolistid
kell 13.30 – süütame advendiküünla.

8. detsembril kell 11.00

Jõululaat – perepäev.

12. detsembril kell 17.00

Jõuluootuse kontsert „Heade soovide kaudu”.
Esinevad muusikakooli õpilased ja rahvamaja laululapsed.

19. detsembril kell 18.00

Simuna Kooli jõulupidu.

20. detsembril kell 11.00

Simuna lasteaia ja Simuna piirkonna koduste laste jõulupidu.

21. detsembril kell 19.00 – Simuna rahvamaja juures Sügise ärasaatmine
kell 19.11 – Talve vastuvõtmine. Simuna V Talvetantsupidu
kell 20.00 – Simuna rahvamajas
Jõulupidu, lustime ansambliga Meelis Band.
Pääse: eelmüügis 5 eurot, samal päeval 7 eurot.

Simunas tuleb perepäev

Pühapäeval, 8. detsembril 2013. a toimub Simuna rahvamajas järjekordne perepäev.

Päev algab kell 11 käsitöö- ja talukaubalaada avamisega. Kõik kohalikud käsitöö- ja talukauba pakkujad on väga oodatud, et tutvustada oma oskusi ja toodangut.

Kõige pisematele perepäevalistele esineb kell 11.30 Miksteater etendusega „Ennemuistsed jutud”.

Terve päeva töötab kohvik, kus kooki ja kohvi pakuvad Simuna Naisseltsi liikmed.

Jõuluistutuse töötoas on võimalik endale valmista-

Jõuluistutus. Foto: Internet.

Jaak Johanson. Foto: Internet

da jõuluistutus Valli Neidra juhendamisel. Huvilistel on vajalik kaasa võtta korv või alus, kuhu istutus teha.

Päeva lõpetab kell 16 algav kontsert, kus seekord esineb Jaak Johanson koos Krista Joonasega.

Perepäevale ei ole sissepääsu, töötoas osalemine on tasuta. Ürituse toetuseks on võimalik osta õnneloosi. Õnneloosi auhinnad on laadal kauplevatelt müüjatelt.

Info ja laadale kauplejate registreerimine aadressil voiveretuuleveski@gmail.com või telefonil 5668 8178, Liivika.

Sündmuste kalender

23. novembril kell 11.00 on Georgi söögitoas Alar Kotli teemapäev „Kotli Väike-Maarjas”. Alar Kotli eluteed meenutab läbi joonistuste tütar Anu Kotli. Info Kadri Kopso, tel 523 6582

23. novembril tähistab Georgi söögิตuba oma 15. sünnipäeva. Info Aivar Liivalaid, tel 5345 6273

23.-24. novembril toimub Väike-Maarja Põllumeeste Seltsi ja Väike-Maarja muuseumi ühise programmi “Viru pael ja pastel” ornamentika õpitubade sari. Temaatika sümbolite algomusest enda valmistatud toodete veebipoe loomiseni. Vaata lähemalt ja registreeru vmps.weebly.com või tel 526 3831 (Marju Metsman)

27. novembril kell 18 toimub Väike-Maarja seltsimajas Väike-Maarja muusikakooli kontsert. Kontsert on tasuta. Info Vallo Taar, tel 503 1910

28. novembrist – 1. detsembrini toimub V Väike-Maarja muusikafestival ja Vello Jürnale pühendatud vokalistide konkurss. Muusikafestivali kõikidele sündmustele on vaba sissepääs. Info Aare Treial, tel 506 5421

28. novembril kell 14.00-17.00 Väike-Maarja seltsimajas muusikafestivali saksofoni ja klarneti õpitoad muusikakooli õpilastele ja huvilistele, juhendajad-õppejõud Virgo Veldi ja Madis Kari. Info Aare Treial, tel 506 5421

28. novembril kell 19.00 muusikafestivali avakontsert Simuna rahvamajas. Esinevad Virgo Veldi (saksofon), Madis Kari (klarnet), Marko Martin (klaver). Info Aare Treial, tel 506 5421

29. novembril kell 15.30 Väike-Maarja seltsimajas Vello Jürna lauljatee näituse pidulik avamine, **kell 16.00** vokalistide konkursi II voor, kontsert. Info Aare Treial, tel 506 5421

29. novembril kell 19.00 on Georgi söögitoas veini- ja gurmeeõhtu. Info Aivar Liivalaid, tel 5345 6273

30. novembril kell 15.00, Kilti mõisas muusikafestivali kontsert “Raimond Valgre 100”. Esinevad **Maria Listra** (vokaal), **Rain Rämmal** (klaver). Info Aare Treial, tel 506 5421

1. detsembril kell 13.15 I advendi kontsert Väike-Maarja kirikus. Esinevad sopran Svetlana Musina, Peteburi, oreilil Irina Vavilova, Helsinki. Vaba annetus kontserdi heaks.

1. detsembril kell 12.00 naisteklubi keskpäevakohvik Simuna rahvamajas. Esinevad rahvamaja laulusolistid. Kell **13.30** süüdatakse advendiküünal. Info Auli Kadastik, tel 323 7217

1. detsembril kell 16.00 advendiküünla süütamine Väike-Maarjas Jakob Liivi pargis, **kell 16.30** advendikontsert Väike-Maarja seltsimajas. Esinevad Alla Popova (sopran), Andreas Lend (tšello), Lea Leiten (klaver). Info Aare Treial, tel 506 5421

1. detsembril kell 16.00 kohtuvad Väike-Maarja spordihoones Schenkeri liiga (Eesti ja Läti ühisliiga) mängus Rakvere Võrkpalliklubi ja VK Biolars/Jelgava. Pilet 3 eurot, sooduspilet 1 euro. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

4. detsembril kell 18.00 toimub Väike-Maarja seltsimajas gümnaasiumi 5.-12. klassi tütarlaste tantsupidu. Pääse 50 senti. Info Helina Lükk, tel 5682 2211

7. detsembril kell 10.00 Simuna spordihoones valla meistrivõistlused võrkpallis. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

7. detsembril toimub Väike-Maarja mudelihallis talvesarja III etapp. Eel-sõidud algavad kell 10.00. Mudelihall on avatud ka igal neljapäeval kell 18.00-20.30. Info Bruno Vaher, tel 501 1508

8. detsembril on Simuna rahvamajas jõululaat ja perepäev. **Kell 11.00** käsitöö- ja talukaubalaada avamine, kell **11.30** Miksteatri etendus „Ennemuistsed jutud”. Kohvik, jõuluistutuse töötuba, **kell 16** algab kontsert, esineb Jaak Johanson koos Krista Joonasega. Perepäevale ei ole sissepääsu, töötoas osalemine on tasuta. Ürituse toetus on võimalik osta õnneloos. Õnneloosi auhinnad on laadal kauplevatelt müüjatelt. Info Liivika Harjo, tel 5668 8178

8. detsembril kell 11.00-14.00 on Triigi spordihoones jõululaat. Info ja registreerimine: Jaanika Kõrts, tel 5345 9873, Aule Rebane, tel 5666 0404

9. detsembril kell 18.00 Simuna rahvamajas valla meistrivõistlused mälumängus, II etapp. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

10. detsembril on Väike-Maarja muuseumis Maarjakellukese jõulukohvik. Info Marju Metsman, tel 326 1625

11. detsembril kell 17.00 tähistatakse Väike-Maarja raamatukogus poeetess Kersti Merilaasi 100. juubelit. Info Irma Raatma, tel 325 5034

12. detsembril toimub Väike-Maarja gümnaasiumi algklassidemajas jõululaat. Info Egne Liivalaid, tel 5648 7949

12. detsembril toimub Simuna rahvamajas jõuluootuse kontsert „Heade soovide kaudu”. Esinevad muusikakooli õpilased ja rahvamaja laululapsed. Info Auli Kadastik, tel 323 7217

12. detsembril kell 19.00 toimub Kilti mõisas Väike-Maarja valla 22. aastapäeva tähistamine. Info Aare Treial, tel 506 5421

13. detsembril toimub valla puuetega laste väljasõit Jõulumaaale. Täpsem info: lastekaitse spetsialist Tiia Kaselo, tel 329 5762

14. detsembril kell 18.00 toimub Väike-Maarja seltsimajas jõulukontsert

RAM-i Lõbusate Poiste Bändilt. Piletid Piletilevis 10 eurot, samal päeval 12 eurot. Info Kalev Pärtelpoeg, tel 326 1837, 5302 4437

15. detsembril kell 11.00-14.00 jõululaat Eipri Küla Majas. Info Kai Toomingas, tel 526 0283 ja Heili Nõgene, tel 5340 5718

16. detsembril 16.00 on Väike-Maarja seltsimajas valla suurte perede jõulupidu. Info Kalev Pärtelpoeg, tel 326 1837, 5302 4437

16. detsembril kell 18.00 valla meistrivõistlused piljardis Väike-Maarja spordihoones. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

16. detsembril kell 18.00 õppekeskuse all lasketiirus valla meistrivõistlused laskmises, I etapp. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

17. detsembril toimub Väike-Maarja seltsimajas gümnaasiumi jõulukontsert. Info Helina Lükk, tel 327 0910

17. detsembril kell 18.00 toimub Väike-Maarja seltsimajas gümnaasiumi jõulupidu. Info Helina Lükk, tel 327 0910

18. detsembril kell 13.00 peetakse Väike-Maarja seltsimajas Väike-Maarja, Kilti ja Triigi piirkondade eakate ühine jõulupidu. Info Kalev Pärtelpoeg, tel 326 1837, 5302 4437

19. detsembril kell 18.00 peetakse Simuna rahvamajas Simuna kooli jõulupidu. Info Auli Kadastik, tel 323 7217

19. detsembril kell 18.00 toimub Väike-Maarja seltsimajas gümnaasiumi jõuluball. Info Helina Lükk, tel 327 0910

19. detsembril kell 12.00 toimub koduste laste jõulupidu Väike-Maarja seltsimajas. Oodatud on Väike-Maarja, Kilti ja Triigi piirkonna kodused lapsed. Info Kalev Pärtelpoeg, tel 326 1837, 5302 4437

20. detsembril kell 11.00 peetakse Simuna rahvamajas Simuna lasteaia ja Simuna piirkonna koduste laste ühine jõulupidu. Info Auli Kadastik, tel 323 7217

21. detsembril kell 19.00 Simuna rahvamaja juures sügise ärasaatmine, **kell 19.11** – talve vastuvõtmine. Simuna V Talvetantsupidu, **kell 20.00** Simuna rahvamajas jõulupidu, lustime ansambliga Meelis Band. Pääse: eelmüügis 5 eurot, samal päeval 7 eurot. Info Auli Kadastik, tel 323 7217

21. detsembril kell 18.00 on Väike-Maarja seltsimaja 101. aasta pidu, isetegevuslaste kontsert. Info Kalev Pärtelpoeg, tel 326 1837, 5302 4437

31. detsembril kell 20.00 Väike-Maarja seltsimajas Aastavahetus suurel ekraanil. **Kell 00.30** algab aastavahetuse pidu. Info Kalev Pärtelpoeg, tel 326 1837, 53024437

Ebavere tervisespordikeskuses saab tegeleda kundalini joogaga

Juhendaja Kristiine Adamson kutsub huvilisi kundalini jooga tundidesse Ebavere tervisespordikeskuses igal teisipäeval kell 18.00-19.30 ja neljapäeval kell 09.00-10.30.

Kundalini jooga on dünaamiline joogavorm, mis ühendab endas kõikide teiste joogaliikide erinevad küljed. Kasutab füüsilisi harjutusi, hingamist, helivibratsiooni ja meditatsiooni, et panna kehas energia liikuma. Su keha muutub puhtamaks, sitkemaks, vastupidavamaks ja paindlikumaks ning õpid, kuidas keerulistest olukordades

neutraalset meelt säilitada ja tasakaalu saavutada.

Vaja ei ole head painduvust ega varasemat jooga kogemust! Lihtsalt riietuda mugavalt ning võtta kaasa vee-pudel, võimlemismatt või väike vaip ja midagi sooja lõdvestuse ajal pealevõtmiseks (pleed, tekk või soojem riietus).

Info:
Geet Anand Kaur (Kristiine Adamson)
Tel 5552 5929
kristiine.adamson@gmail.com

Ebavere Tervisespordikeskuses

Kundalini jooga

Teisipäeviti 18 - 19.30
Neljapäeviti 9 - 10.30

Geet Anand Kaur (Kristiine Adamson)
Tel: 55 525 929
kristiine.adamson@gmail.com

Eesti Muusikakoolide Liit 20

Eesti Muusikakoolide Liidul täitus 18. septembril 20 aastat. Liitu kuulub üle 80 muusika- ja kunsti-dekooli üle Eesti. Suurkogul otsustati seda sündmust vääriliselt tähistada. Nii sündis otsus, et 27. novembril korraldavad kõik Eesti Muusikakoolide Liidu liikmed-koolid kontserdi.

Kolmapäeval, 27. novembril

kell 18 toimub Väike-Maarja seltsimajas
Väike-Maarja muusikakooli kontsert.

Oodatud on kõik väikesed ja suured muusikahuvilised.

Kontsert on tasuta.

Kolmapäeval, 04. detsembril
Väike-Maarja Seltsimajas
algusega kell 18.00

5.-12. KLASSI
TÜDRUKUTE TANTSUPIDU

Esitamisele tulevad erinevad tantsustiilid, ettekannetes kasutatakse eesti muusikat.

PILET 50 senti

Pühendatud tenor Vello Jürnale

VIIES VÄIKE-MAARJA MUUSIKAFESTIVAL
VABARIIKLIK VOKALISTIDE KONKURSS
28. novembrist 1. detsembrini 2013

V Väike-Maarja Muusikafestival ja II Vello Jürnale pühendatud vabariiklik vokalistide konkurss 28. novembrist – 1. detsembrini 2013

Festival kutsuti ellu 2009. aastal. Esimesel festivalil tehti kummardus varalahkunud andekale Väike-Maarjast pärit tenorile Vello Jürnale, kelle auks korraldati tema nimeline vabariiklik vokalistide konkurss. Järgnevatel aastatel on festivali raames esitletud Eesti andekaid muusikuid ning koostöös Väike-Maarja muusikakooliga on toimunud meistrkursuseid klaveri-, viiuli- ja lauluerialal. Muusikafestival toimub koostöös Pille Lille Muusikute Toetusfondi, Väike-Maarja valla ja Väike-Maarja Muusikaseltsiga.

V Väike-Maarja Muusikafestivali kava

Neljapäev, 28. november
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kammersaal
10.00 Registreerimine ja esinemisjärjekorra loosimine
11.00 vokalistide konkursi I voor
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kammersaal
Väike-Maarja seltsimaja
14.00-17.00 saksofoni ja klarneti õpitoad Väike-Maarja muusikakooli õpilastele ja huvilistele, juhendajad-õppejõud **Virgo Veldi** ja **Madis Kari**
Simuna rahvamaja
19.00 festivali avakontsert
Virgo Veldi (saksofon), **Madis Kari** (klarnet), **Marko Martin** (klaver)
Reede, 29. november
Väike-Maarja seltsimaja
15.30 Vello Jürna lauljatee näituse pidulik avamine
16.00 vokalistide konkursi II voor – kontsert
Laupäev, 30. november
Kiltsi mõis
15.00 kontsert "Raimond Valgre 100"
Maria Listra (vokaal), **Rain Rämäl** (klaver)
Tallinna Raekoda
19.00 vabariikliku vokalistide konkursi lõppvoor-kontsert
Pühapäev, 1. detsember
Väike-Maarjas Jakob Liivi pargis
16.00 advendiküünla süütamine
Väike-Maarja seltsimaja
16.30 advendikontsert
Alla Popova (sopran), **Andreas Lend** (tšello), **Lea Leiten** (klaver)

Väike-Maarja Muusikafestivali kõikidele sündmustele on vaba sissepääs. Tere tulemast!

JOONISTA JA KIRJUTA!

Joonista või kirjuta üles oma kõige põnevamad seiklused. Kes teab, äkki annad just Sina idee uue raamatu kirjutamiseks!

Jutud ja joonistused anna kooli raamatukogusse 5. detsembriks.

Paremad lood ja joonistused saadame kirjanik Ilmar Tomuskile.

Joonistuste näituse paneme detsembris üles Väike-Maarja raamatukogusse. Parimatele autasud! Väike-Maarja raamatukogu

SUUR TÄNU USALDUSE EEST.

TEGUSAT VÄIKE-MAARJA VALDA.

Eesti Reformierakond

Foto: Peeter Tõmming

I ADVENDI KONTSERT Väike-Maarja kirikus 01.12. kell 13.15

Sopran Svetlana Musina, Peterburi

Orel Irina Vavilova, Helsinki

Vaba annetus kontserdi heaks

Väike-Maarja mudelihall kutsub huvilisi

Talvine võistlussari koosneb seitsmest etapist ning lõpeb kevadel meeskondliku pikamaasõiduga (Väike-Maarja mudelihalli Endurance 2014), kus pannakse proovile hooaja jooksul saadud kogemused, koostöö ning tehnilised oskused.

Sel hooajal ootame meie rajale konkurentsi pakkuma tippsõitjaid ka Lätist ja Leedust.

Mudelihall on avatud huvilistele igal neljapäeval 18.00-20.30.

Mudelihalli võistlused toimuvad:

7. detsembril
11. jaanuaril
8. veebruaril
8. märtsil
12. aprillil
26. aprillil

Bruno Vaher,
tel 501 1508
<http://www.vm.edicy.co/>

JÕULULAAT

8. detsember

kell 11:00-14:00

Triigi spordihoones

Müügil omavalmistatud ja ise kasvatatud tooted, käsitöö.

Avatud puhvet.

Üritus kõigile tasuta!

Info ja registreerimine:

Jaanika Kõrts, tel 5345 9873,
Aule Rebane, tel 5666 0404

Koduküla Jõulud

Mait Maltis & Pojad

2013

RAM-i Lõbusate Poiste Bänd

KOLMEKONTSERTIDIL KA ERIKÜLALISED Merle Lilje ja Toivo Asmer

03. Dets. 19.00 Märjamaa Rahvamaja **Mait Maltis & Pojad**
05. Dets. 19.00 Keila Kultuurikeskus **Mait Maltis & Pojad**
06. Dets. Laurentiuse Kirik Kuressaare **Mait Maltis & Pojad**
08. Dets. 18.00 Võru Kannel **Mait Maltis & Pojad**
11. Dets. 19.00 Keila Kultuurikeskus **RAM-i Lõbusad Poised Enikülalised Merle Lilje ja Toivo Asmer**
12. Dets. 19.00 Võru Kannel **RAM-i Lõbusad Poised Enikülalised Merle Lilje ja Toivo Asmer**
13. Dets. 18.00 Laurentiuse Kirik Kuressaare **RAM-i Lõbusad Poised Enikülalised Toivo Asmer**
14. Dets. 18.00 Väike-Maarja Seltsimaja **RAM-i Lõbusad Poised**
17. Dets. 19.00 Mäetaguse rahvamaja **RAM-i Lõbusad Poised**

PILETID EELMÜÜGIST PILETILEVIST JA KOHAPEAL 10€ • SAMAL PÄEVAL KOHAPEAL 12€
www.piletilevi.ee www.records2000.ee facebook.com/Records2000

Sünnipäevakontserdil avanes Tarapita eellugu ja lugu

25. sünnipäeva kontserdil "Tantsu puudutus" astusid publiku ette tarapitalased, kes arvavad, et tants on puudutus, sest „...avan päevale peod – ootan homset kui imet, kuid mind endaga seob tunne, mil pole nime...“

Vaheldumisi esitatud tantsudega avasid tarapitalased publikule ka oma olemuse, mõtted, tunded.

On aasta 1988 ja saabumas Väike-Maarja Keskkooli 115. aastapäeva pidustused. Õpetaja Aino Lukmanil sünnib idee kutsuda kokku endised tantsulapsed-vilistlased esinemaks aastapäevaaktusel. Soe vastuvõtt sütitab tantsijates plaani luua Väike-Maarja keskkooli vilistlasrühm, sihiks 1990.a. tantsupidu.

„Soovide valss“ on tarapitalaste meenutus ja mälestus. Sellest tantsust on saanud Väike-Maarja kooli juubeliaktuste erinumber, mida tänavu esitasime juba kuuen dat korda. Täna sel päeval tantsib Tarapita vanemas segarühmas Väike-Maarja gümnaasiumi vilistlasi 2/3 – pühendunult, päriselt.

„Avatud süda tunneb ära päris puudutuse. Päris on pealiskaudsuse ja tühiuse vastand. Ainult päris puudutus puudutab. Selle, mis on päris, tunneb avatud südame ja meeltega alati ilmeksimatult ära. Tantsupeol on tants päris, muusika on päris ja ka tantsijad on päris. Ja pühendumine puudutab. Päriselt.“

„Puudutus on pühendumine ja pühendumine on aeg. Aeg on meie kõige väärtuslikum vara. Meie elu on meie ainus aeg ja võimalus oma unistusi teoks teha. See on meie aeg, et luua kõike seda, mida tulevikule pärandada. Elades vaid mälestustes või unelmates, jääb päris elu elamata ja unistused täitumata. Iga mängimata mäng oma lapsega või rääkimata jutt oma vanavanematega jääbki igaveseks olemata, kui seda aina homsesse tõugata.“

Tants on kohustus

Meie soov täitus, vilistlased pühendusid kooskäimisele. Esimesest entusiastlikust esinemisest sai au ja kohustus olla rühma liige. Eesti taastulemine 1990-ndate algul innustas meiega ühtekuuluvustunnet: olles veel noored – elasime õhust ja armastusest.

Tantsuproovideks nädalalõppudel sõideti kokku: Tallinnast, Tartust, Viljandist, Rakverest. Innustust kooskäimiseks lisasid esimesed välisreisid sõprusvaldadesse Soome ja Norra ning sõbruspäevadele Rootsi ning Saksa maale. Välisesinemisteks seadsime ikka rahvalikke lugusid, näitamaks oma rahvuskultuuri sügavaid mustreid.

Tants on meelitus

Tantsurühma noorpõlve jäid ka tantsijate teineteise leidmised ja ühteitnemised. Meenuvad mitmed pulmad, kus ühiselt tantsu sai keerutatud. Töelistest puudutustest sündisid lapsed. Tantsuproovist sai mõnikord „konteinerlaste-aed“ (tsiteerides tänaseid poliitiku) – kus lastel oli tore tolmu üles keerata, kui meie samme seadsime. Hetkel on koos elavaid paare tantsurühmas 6. Täna seaks päevaks on vilistlasrühma tant-

sijate lapsi meie ridasid täiendanud ... oi, kui palju!
„sinu puudutus on väga isemoodi Sinu puudutus ja maailm uueks loodi Sinu puudutus on äratanud minu Sinu puudutus ja mina olen sinu...“

Tants on järjepidevus

15 aastat õpetas õigeid poose ja samme õpetaja Aino Lukman - nõudlik ning pühendunud. Nende aastate jooksul oleme olnud küll: Väike-Maarja gümnaasiumi segarühm, Väike-Maarja Segased, Väike-Maarja rahvamaja B-segarühm – Aino seevastu on jäänud Ainoks ning vilistlasrühma loojaks, oma puudutuste andjaks.

Tänavu täitub praegusel tantsujuhil Egne Liivalaail 10 aastat tantsurühma juhendamise eest. Astus temagi tantsija-na 25 aastat tagasi üles esimeses koosseisus ning – astub praegugi tantsijate sekka, kui koht nõuab täitmist, sest

„Puudutus on jagamine – oma aja jagamine. Iga päris puudutus nõuab peatumist ja pühendumist. Ja pühendumine on aeg. Nii jagab igaüks meist igas oma puudutuses oma elu ja oma aega.“

Tants on rütm ja muusika

Meie rühma on saatnud aastate jooksul palju toredaid muusikuid. Seda ikka pigem osadel esinemistel. Trennis võtab õpetaja ikka CD-plaadi ja tantsija püüab selle elutu masinaga sammu pidada. Rahvatantsijate hulgas on ütlus – millal enne muusika on seganud! Aga parem on elusa pillimehega – kuuled päris hingamist kahe osa vahel; parem on elusa pilliga – õpid kuulama ja tunnetama erinevate pillide hinge. Täna ka teid puudutamas 2012.aastal kokku hingama asunud pillirühm.

Tants on meeleus

Et taevasse tõusta, tuleb põrgus ära käia – muud võimalust ei elamiseks ega loomiseks meie päevade üpris kõveras aegruumis meie meeste meelest ei ole. Kaua sa naiste pilli järgi tantsid. Meeste mõõt, naiste tujud, meeste mängud ja pidu. Meeste 1. Tantsupidu süttas, Meeste 2. Tantsupidu 2010. aastal kütis üles vahvust ja isetegemise tahet. Iseolemise vajaduses oli mehe vägevust. Aga tantsiti ikka naistele mõeldes ja nende tahte järgi. Tuli-vesi-õhk-maa. Tuli...tule...tee...Tuletee

Muistend Virumaal Ebavere mäe ja-

lamil sündinud Tarapita sümboolsest lennukast kaarest sütitab meis idee oma seltsist. Saabumas oli Tarapita-aeg.

Nagu Lennart Meri oma raamatus „Hõbevalge“ väärtustab juurte juurde tulemist, soovis üks tantsurühm, kelle lennukaar oli juba mõnda aega kestnud, näha oma tegemistes rohkemat, kui tantsuga tegelemist. Tehes kumarduse Lennarti mõtte elegantsusele ja lennukusele, ei võrdle me ennast 450 tonnise pisuhännaga, mis tekitas Saaremaal suure augu. See on ühe tantsurühma eneseleidmise tee, kes on 25 aastat tantsinud „oma tantsu“, kutsudes nüüd igal aastal 29. märtsil ammutama iidse Ebavere hiiemäe jalamil jõudu tullest, maast ja ajaloost.

Aivar Niinemägi 2006. aastal sütitatud sädemest, mille puhusime lõkkele kaks aastat tagasi, sai tuule tiibadesse veel üks – inimesi ja mõtteid ühendav - Tarapita, reaalarajas tegutsev Tantsuselts - edendamaks piirkonna rahvatantsukultuuri edasi üheskoos.

Seltsi nimekin nitajaks kutsusime meie endise tantsija Jaak Läänemetsa ning Väike-Maarjas oma tantsuteed alustanud Maie Orava. Läbi aastate oleme armastanud tema tantse tantsida. Ja kuna ühte lemmikut on raske esile tõsta, siis sidusime neid juubelikontserdi ühte muustrisse lausa hulgi.

„Iga jagatud puudutus annab meie ajale väärtuse ja vää. Aeg kannab kaasas kaugete puudutuste kaja ning iga oma tänase puudutusega sillutame teed neile, kes pärast meid tulevad. On meie puudutuste aeg“

„puudutus on puudutamine Puudutus on puhkemine väljapoole Puudutamine on enese ulatamine teisele Puudutamine on kinkimine Hindamatute kingituste kinkimine vastamisi Ma puudutan sind, et saada sind minu vennaks Et saada sind minu õeks Võta mu puudutus vastu, luba mul edasi elada

Ma ootan su puudutamist vastu“

Sünnipäevakontserdil puudutasid Külli ja Aivo, Heli ja Raimo, Helle-Mall ja Jorma, Maila ja Aivar, Meeli ja Gert, Katja ja Märk, Kati ja Tanel, Aule ja Aivar, Egne ja Andreas.

Pillirühma muusikalised puudutused tõid publikuni Marju Metsman, Tuuli Vili-berg, Lembit Kopso ja Vahur Kivaste.

Teksti puudutused seadsid tarapitalased, kasutades Hando Runneli ja Sten Weidebaumi 2014. aasta üldlaulu- ja tantsupeole loodud luuletusi ja tekste.

Aitäh peredele ja sõpradele, toetajatele ja huvilistele, kes on meid aastaid puudutanud ning meie tegemistes ühel või teisel moel kaasa löönud!

Uute kohtumisteni!

Tarapitalased

Tantsuseltsi Tarapita põhirühm tähistas 25. sünnipäeva

26. oktoobril tähistas Tarapita põhirühm kontserdiga „Tantsu puudutus“ oma 25. sünnipäeva.

Pooleteise tunniga esitati 9 tantsu ja õhtujuhi poolt Tarapita 25 aasta lugu.

Tantsijaid saatis ja esines oma lugudega pillirühm. Kontserdi kava oli kaasa haarav, huvitav, mitmekülgne.

Täna seni on mees erinevad emotsioonid: rõõmus-nukker „Soovide valss“, põnevus, kas tantsijad peavad vastu saateansambli antud tempole („Tuustepp“), üllatusi ja äratundmisrõõmu pakkuvad „Oh põrgu“ ja popurrii Maie Orava tantsudest, majesteetlik – täpne liikumine („Ingliska –Matlott“). Publikut nakatas tarapitalaste tantsu-

ja ansambli mängulust.

Õnnitlejaid oli palju, lilli mitmed vaasitüübid, sadu kingitusi, tänu- ja soovisõnu tuhandeid.

Aare Treial

Väike-Maarja Õppekeskuse koolipere tähistas kooli 51. aastapäeva

Ajavahemikul 04.-08. november toimusid Väike-Maarja Õppekeskuses kooli 51. aastapäevale pühendatud üritused. Nädalat alustasime õppegruppide vahelise joonistusvõistlusega „Väike-Maarja Õppekeskus 51 aasta pärast“. Kõik valminud joonistused olid väga huvitavad ja sisutihedad, kuid kahjuks näitasid kooli tulevikku üsna nukra alaatooniga – seda just kooli füüsilise keskkonna poolest.

Järgmisel päeval oli õpilastel võimalus näidata oma teadmisi nii kooli ajaloost kui ka praegusest koolielust kuldvillakus „Väike-Maarja Õppekeskus 51“. Rõõm oli tõdeda, et õpilased olid kursis kooli ajalooga ja ükski küsimus ei jäänud vastuseta.

Koolis toimus koka eriala õpilastele kohtumine kooli vilistlase Rivo Rattusega, kes jagas õpilastega oma senist töökogemust. Kui kooliajal osales Rivo edukalt teenindajate kutsevõistlustel

võistlejana, siis nüüd oli ta juba olnud antud võistlusel kohtuniku rollis. Rivo rõhutas praegustele õpilastele erinevatest võistlustest osa võtmise olulisust, sest see annab palju kogemusi hiljem tööturul edukaks läbilöömiseks. Aitäh Sulle Rivo, et leidsid aega ja tahtmist oma endise kooli külastamiseks.

Nädala lõpetasime kooli aastapäeva aktusega, kus õpilased astusid üles katkendiga „Pipi“ etendusest. Sünnipäeva puhul oli kooli tervitama tulnud ka krokodill Gena ning koos kooliperega vaatasime arvutite ja arvutivõrkude eriala õpilase Mati Kondi koostatud sünnipäevavideot kooli ajaloost ja tänapäevast.

Suur tänu kõikidele õpilastele, kes olid abiks kooli aastapäeva korraldamisel!

Helina Lükk
huvijuht

Sünnipäeva puhul oli kooli tervitama tulnud ka krokodill Gena.
Helina Lüki foto.

Aktusel astusid õpilased üles katkendiga „Pipi“ etendusest. Helina Lüki foto.

Hõimupäev Kiltsi põhikoolis

2011. aasta veebruarist alates tähistatakse Eestis 19. oktoobril ametlikult hõimupäeva. Riigiportaali internetilehekülj annab teada, et tegemist on pühaga, mille märksõnadeks on kokkuhoidmine, üksteise märkamine ja aitamine. Kiltsi põhikool tähistas hõimupäeva veerandi viimasel päeval, 18. oktoobril.

Kes on meie hõimlased?

Soomeuugrilus ehk keelelendlus peaks tõepoolest tähendama nii-öelda küünarnukitunnet, ühtekuuluvust ja ühtehoidmist. Läbi ajaloo on meile ikka meeldinud mõelda Soomest kui vanemast vennast ning suurem osa eestlasi teadvustab ka, et Kesk-Euroopas on meil umbes kümme korda suurem vennasrahvas ungarlaste näol. Lisaks neile kahele suuremale rahvale kuuluvad meie hõimlaste hulka lähemad keelesugulased vadjalased, karjalased, isurid, vepslased ja liivlased ning kaugemad sugulased mand, ersad, mokšad, udmurdid, komid, handid, mansid ja saamid, kellest kõik peale Põhja-Läti liivarannikutel asunud ja nüüdseks kahjuks välja surnud liivlaste ning Soome, Rootsi ja Norra põhjaosas asuvate saamide elavad Venemaal. Samuti on vähemalt keele poolest eraldi rahvad Eestis elavad setud ja võrokeseid.

Ehkki omariikluseta, on kõigil vennasrahvastel olemas oma kultuur, keel ning enamasti ka lipp ja vapp. Väiksearvuliste väljasuremisohus hõimurahvaste säilimise seisukohast on iga toetus ja tunnustus elutähtis, nagu ka igasugune kultuuriilm. Eestlastel on selles kindlasti oma roll, ehk isegi suurem, kui me ise arvata oskame.

Eesti keeles on ilmunud mari, komi ja udmurdi autorite luulet Arvo Valtoni tõlkes ning mitme sugulasrahva esindajad on leidnud tee Eesti ülikoolidesse. Võib arvata, et siin tunnevad nad end märksa kodusemalt kui oma sünniriigis, ning eestlaste, oma riiki ja

riigikeelt omava hõimurahva olemasolu on neile ühtaegu nii rõõstiv kui ka julgustav. Ehkki võib-olla ka veidi kadedaks tegev.

Milles seisneb hõimurahvaste sarnasus?

Soomeuugrilisust on raske lühidalt lahti seletada, eriti seetõttu, et vennasrahvad asuvad hajutatult suurel territooriumil, elades erinevas kliimas ja kultuuriruumis ning olles erinevad ka geneetiliselt, sarnanedes välimuse poolest enamasti pigem naaberahvastega. Ometi on soomeuugrilastel tajutav olemuslik ühisosa, mis on äratuntav nii lõunas madjarite juures kui ka Venemaal hõimlastega kokku puutudes. Kaine ja rahulik meel, sõnaahtus, looduslähedus, lihtsus ja häbelikkuski tekitab kergesti ühtekuuluvustunnet ja üksteisemõistmist, kus paljud asjad on sõnadetagi selged.

Sellises olukorras on seda raskesti sõnastatavat ja haaratavat tunnet tegudeks vormida, nii et hõimupäeva tähistamine ei jääks üksnes peanoogutuseks, millega sugulaseks olemine vaikivalt teadmiseks võetakse, üsna keeruline ja tuleb otsida ühendavaid sildu.

Sugulasrahvaste muusika ning pitsa, kalasupp ja kõrvitsapuder

Hõimupäev algas tammetõrude istutamise ja turvapottidesse. Üleskutse 100 tamme Eesti vabariigi 100. aastapäevaks võeti koolipere poolt meelsasti vastu. Iga õpilane asetas kaks kas kodust kaasa võetud või mõisapargist korjatud tõru mulla sisse kevadet ootama. Sombuse ilmaga tammetõrude kollektiivne muldaheitmise oli aga kindlasti vaeva väärt – juba tunne, et oled andnud oma panuse, on hea. Rääkimata uhkusest, mis rinnus paisub, kui puud ükskord kasvama hakkavad.

Kultuuripärandi aasta toimikond ja Fenno-Ugria Asutus kutsusid hõimunädala tähistamiseks Eesti koolisõõklaid

üles tutvuma hõimurahvaste toitudega. Kiltsi põhikool võttis seda soovitus kuulda ja andis endast parima, et teha seda võimalikult hästi ja meeldejäävalt.

Kuna reedesel päeval on Kiltsi põhikoolis kodundustunnid, otsustasime vormida päevase kehakinnituse pidulikuks lõunasöögiks lossi saalis, kokkadeks kooliõpilased ise. 4. ja 5. klassi õpilased valmistasid udmurtide rukkijahust korvikesi perepetše, mis maitsetult meenutavad veidi pitsat, ehkki neid valmistatakse juustu ja tomatita. Järgmiseks käiguks pakuti 6. ja 7. klassi valmistatud Vadjal kalasuppi ning Komi nisutanguputru kõrvitsaga.

Lisaks toidule olid kõiki kooli klassid selgeks õppinud ühe soome-ugri rahva laulu, üht neist esitati koguni originaalkeeles. Lisaks õpilastele püüdsid ka õpetajad endast sääselaulu kaanonis ettekanedes parima anda.

Meeleolu loomiseks ja teadmiste avardamiseks oli üles pandud ka mitmed 9. klassi õpilaste valmistatud plakadid, igaüks tutvustamas erinevat sugulasrahvast nii numbrites, piltides kui sõnades.

Zeto, võrukese Metsatõll, tammetõrud ja viktoriin

Päeva nael oli kahe sugulasrahva esindajast koosnev muhe duo. Külla olid tulnud särasilmne setu Jalmar Vabarna Zetodest ja võimsahäälne võroke Lauri Öunap Metsatõllust. Pärast kõmisevat sissejuhatavat laulu viskasid mehed teineteise keele ja rahva üle sõbralik-pilklikku nalja ning lubasid rääkida lugusid, mida nad varem kunagi vestnud pole ja teineteisegi eest varjul on hoidnud.

Lugude jutustamisele lisaks võeti kätte nii kitarr, löötpill, torupill kui ka poognaga märgitav hiiu kannel, mida lasti kõlada nii lauluga kui lauluta. Mänguriistu oli veel ja kokku nii palju, et pani lausa imestama, kuidas need pillid kõik kaasa toodud vähestesse

kottidesse-kastidesse ära mah-tusid.

Mõnusa meeleolu mõõdus aeg rutates ja plaanitud hõimurahvaste teemaline viktoriin tuli jätta vaheaja järgsesse nädalasse, et lapsed selle päeva ain-sast kojuviivast koolibussist maha ei jääks. Jõudmine oli üsna napp, sest lühikeses koolipäeva pidi lisaks tundidele, kontserdile ja lõunajale mahtuma ka tammeistutamine.

Kui kahe nädala pärast lossisaalis hõimupäeva järelkajana jälle kokku saadi ja klasi-kaupa maha istuti, et vastata 15 viktoriiniküsimusele, mis kontrollisid nii üldisi teadmisi kui lasid ära tunda lippe ning ühendada saami- ja soomekeelsed sõnad ja laused eestikeelsete vastetega, oskasid isegi algklassiõpilased anda vähemalt pooltele küsimustele õiged vastused. Hästi ette valmistatud 9. klass noppis aga mälumängust suisa maksimumpunkti.

Hõimupäeva võib seega üsna julgelt

Hõimupäev algas tammetõrude istutamise ja turvapottidesse. Merje Leemetsa foto.

Kiltsi koolis olid külas särasilmne setu Jalmar Vabarna Zetodest ja võimsahäälne võroke Lauri Öunap Metsatõllust. Merje Leemetsa foto.

kokku võtta ühe verbidest koosneva lausega – „Loodi, söödi, joodi, lauldi ja saadi targemaks.“

Mari-Vivian Laht
emakeele õpetaja

Oli ilus pühapäev seeniortantsuga

Aitäh kõigile, kes tulla said!

Ilusatest asjadest kõigepealt, mis noppitud ajalehtedest, kuulnud erinevatest kanalitest.

- Ilu päästab maailma! Kui inimese ümber pole ilu, siis ta närbub. (Igor Mang, Õhtuleht, 22.07.2013)
- Eestis oli ilus suvi ... oligi imeilus suvi nagu Maalehe ilmatargad ette teadsid (Maaleht, sept 2013).
- Eestlaste meele nukker ja vaikne rahvuslus on ilus. (Jürgen Rooste, Maaleht, sept 2013)

Mis teeb seeniortantsu ilusaks? Muusika. Me tantsime oma kontide kergust proovides ja ilusa muusika järgi liikudes. Veel teeb seeniortantsu ilusaks ja vahvaks ning nähtavaks see, et ta sobib igas eas tantsulembeliste inimestele ehk seeniortants seob põlvkondi.

Peo motoga „Näe ja ole nähtav“ püüdsime osundada, et ka eakad suudavad kaasa lüüa, oma panuse anda kodupaiga elus. Näiteks: „Seltsimaja 100“ – Näitus raamatutest ja albumitest, mis seotud (või kirjutatud) inimeste poolt, kes erinevatel aegadel on seltsimajas tegutsenud (101 alles tuleb!). Või kultuuripärandi aasta: valisime nn vanu tantse, mis erinevad rahvad on meile andnud hulga sajandite jooksul, Kaerajaan lugu Ullo Toomi raamatust „Kaerajaan tantsupeoni“ (seekord jäi küll lugu ette lugemata, aga ta ei kao kuhugi).

Meie tantsurühm tantsib nüüd uue ja ilusa nimega **Kuremarjad** (tähistasime ka nimepäeva), mis ladina keeles on – oxycoccus quadripetalus (harilik jõhvikas). Mõista, mõista, mis see on – soos sündinud, soos kasvanud, tuleb saali tantsu lõõma? Meie, tantsijad, püüame oma meelt hoida sama ilusa ja ümmargusena nagu mari, nagu kuremari, lootuses, et tants mõjub meile terviseks nagu kuremarjadki.

Nüüd mõelge teie, kallid lugejad, ilusate asjade peale ja kergitage oma meeleolu!

Tunnustamine on ilus

Kolm tantsurühma liiget väärtsid tunnustust, sest nad on seenioritele suunatud ürituste korraldamisest (klubi peod, rühma liikumised, reisi korraldused jpm) aastaid osa võtnud, vabatahtlikuna tööd tehes. Vallavalitsuse tänukirja, Väike-Maarja apteegi kinkekaardi ja lillekimbu andis üle valla haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Aare Treial.

Olgu te pihast pigistatud: Anne Talu, Ilse Püss, Leili Olvi!

Elagu seeniortantsurühm ja tema tegusad liikmed!

Tantsurühmale töid kingitusi (tants või laul):

- Härmalõnga lauluansambel, juhendaja Valve Libene, eeslaulja Rita Mihhejeva.
- Kiltsi laulu- ja tantsumemmed, juhendaja Merike Hövelson.
- Kõhutantsuring, juhendaja Epp

Kaljos.

- Tütarlaste tantsuring, juhendaja Ivi Lõomets.
- Idamaine tantsring tütarlastele, juhendaja Kerli Võrno.
- Eritantsurühm Helin, juhendaja Valve Libene.
- Roela tantsurühm Kanarbik, juhendaja Mall Moor.
- Rakvere tantsurühm Sinilind, juhendaja Evi Mentai.
- Eritantsurühm Kuningapere vallamajast, juhendaja Ilme Sein.
- Iga tants oli tore ja kõigi rühmade tantsuistunges olid ilusad, värvikad ning emotsionaalselt esitatud.
- Kuningapere kutsuti oma tantsu „Jenka Mexicost“ esitama veel teinegi kord!

Aitäh kõigile!

Taustajõududest

Kutse tekst valmis koostöös Ilme Sein – Merike Hövelson (olime ka päevajuhid). Arvutitöö: tantsija figuuri otsing, kujundus ning trükk Kevin Hövelson, paber ja paljundus Kalev Pärtelpoeg – seega kolme põlvkonna töö. Sai väga ilus kutse.

Tänukirjade kujundus ja väljatrükk Piret Valdna, helitehnik Gert Raidla, fotograaf Ilve Tobreluts.

Sponsor: Heino Kokkuta (õunad kõikidele laudadele).

Klubi Härmalõng: Anne Talu (pidulaudade katmine, kingitused noorte rühmadele).

Seltsimaja: Kalev Pärtelpoeg (kuremarjajook ja kommid kõigile).

Tarapita 25 (põhirühm): peoplatsi ettevalmistus, lava-kaunistus. (Tarapital oli ka ilus pidu, kontsert etendusena). Veel kord AITÄH KÕIGILE!

Oli rõõm, rõõm, rõõm, et olite koos meiega ja lõpetuseks ühe tantsija sõnad: “Kui ikka esinemisrõivad selga paneme, kübarad pähe tõmbame ning hea muusika mängima hakkab ja paarilise ka veel käevangu võtame, küll siis rõõmus meel õitsele lööb!” (Vilve Tombach, kümme aastat tantsinud Pajusti klubi Särtsakate Seeniorite rühmas).

PS!

“Peab olema lapsemeelsust uskuda, et elu on ilus” – Aarne Mikk, “Estonia 100”.

Ilme Sein, Väike-Maarja **Merike Hövelson**, Kiltsi

Seeniortantsuring. Ilve Tobrelutsu foto.

Kuningapere tantsuhoos. Ilve Tobrelutsu foto.

Peeglikillud Lehte Hainsalust

6. novembri õhtul kogunes Väike-Maarja raamatukogusse arvukalt kirjandushuvilisi naisseltsi kuulama Lehte Hainsalu luulet.

Lehte Hainsalu 75. juubeliks on tema kirjutamisstaaz juba ligi 65 aastat, sest juba 11-aastaselt hakkas ta kirjutama luuletusi täiskasvanutele. Esimene luulekogu „Sõnajalaõis“ ilmus 1957. a ja järgmisel aastal võeti nooruke Hainsalu vastu Eesti Kirjanike Liitu, olles seal noorim liige.

Täna on tema sulest ilmunud 15 luulekogu, 8 romaani, 3 jutukogu ja 25 lasteraamatut, 3 publitsistikakogu ja temast endast on Valeria Ränik kirjutanud 2 raamatut.

Kõigi teiste kõrgete autasude kõrval on ta kahel korral pälvinud Eduard Viide kirjandusauhinna (1983, 1998).

Lehte Hainsalu allkiri on „40 kirjal“ 1980.a, 1990-1992 oli Lehte Hainsalu Eesti Vabariigi (ENSV) Ülemnõukogu liige, sotsiaalkomisjoni esinaine jt. tähtsates ametites. Tema oli ka üks 69-st rahvasaadikust, kes hääletasid 20. augustil 1991.a „Otsuse Eesti riiklikust iseseisvusest“ poolt.

Lehte Hainsalu loomingut läbivad teemad on kodu, lapsed, peresuhted, ajalugu, kultuur Tartu linn, rahvapärismused ja rahvas ise, ühiskonnakriitika, inimeste suhe looduse ja Jumalaga, surm ja surematus.

Olles ise sõjaaja laps, on ta pidanud küllalt kasinalt läbi ajama. Tolle aja oludest kirjutades toob ta oma raamatutesse üksinda koju jäetud lapsed, kellel on „võti kaelas“, kasin mänguasjade valik ja suur teadmistejahu ning lugemishuvi, lugedes salaja taskulambi valgelt teki all või toas küünlavalgel.

Oma raamatutes suhtub ta lastesse kui võrdsesse partnerisse. „Laps olla /.../ hällist hauani“ on harvaesinev oskus. Tema lasteraamatud on elus aidanud ja toetanud mitme põlvkonna lapsi.

Kirjanik tutvustab lugejale oma romaani, mida tähendab vanadus. Vanu inimesi peetakse ju poolearulisteks, tarbetuteks olenditeks. Ühiskond alavääristab vanadust, taipamata, et sellest ei ole kellelgi pääsu. Kuid vanadus võib olla kõige pikem ja kõige olulisem aeg elus.

Mitmel korral on Lehte Hainsalu olnud probleemide esmapüstitaja, käsitledes valupunkte meie elus. Ammu enne riiklikke lastekaitse programme ilmus tal 1988.a novellikogu „Kes te koormatud olete“ – raamat rahuaja vanematega orbudest. Vanemateta lapsed, kel vanemad olemas, kuid elavad teises peres või on pidevalt tööl. Õdede-vendade lapsed, kel küll õded-vennad olemas, kuid ei tohi või taha kohtuda, sest siis tuleks jagada isa või ema, keda tegelikult vaid endale hoida

tahaks. Kirjeldab lootusetult haigeid lapsi ning asotsiaalide lapsi – viisteist aastat varem kui nendest meie ühiskonnas rääkima hakati.

Naise elu käsitlevad teosed „Abielupuhkusel“, „Ja siiski“. Ta on üks esimesi, kes kirjutas surmajärgsest elust, nõukogude majanduse lagunemisest jne.

Tema lasteraamatud on tihti kogupereraamatud. Eriti huvitav on fakt, et igale oma lapselapsele, aga neid on üksteist, on ta pühendanud raamatut.

Luuleõhtul loetud teemad olid – elukutsed, lapsed, naine ja poliitika. Küllap oleks veel ja veel teemasid leidnud, kuid 65 aastat kirjutatud loomingut – ühe õhtuga ei jõua kõike mainida. Suur tänu jutale, Ingele, Tiiole ja Kajale, kes aitasid õhtut läbi viia.

Hainsalu luuletekste on kasutanud oma lauludes Gennadi Podelski, Urmas Alender ja ansambel Ruja. Vahepalaks oli võimalus ka neid laule kuulata.

Meie ülesandeks oli Lehte Hainsalu aegumatu looming uuesti nähtavale tuua. Iga kirjandussõber leiab sealt ise endale meelepärast, ja lähiajal on veelgi lisa ilmusas.

Irma Raatma

Lehte Hainsalu:

Miski peab olema püha

argipäevade hallis,

miski on hingele kallis

ähmaste püüdluste vaevas.

Tuule ummuksis müha,

rasketes mõtetes taevas

langeb kui pääkott mu üle.

Aasade alasti süle

igatseb, igatseb lund,

ootab teenitud und

üdini kohrunud muld.

Kaskedelt kukkunud kuld

igatseb määrduda mullaks.

Juurtesse surutud mahl

igatseb urbade kullaks,

igatseb hõljuvaks tolmuks.

...

Trotsides määratud saatust,

suletud väravaid paotada,

kirglikult eitada jaatust

kirglikult jaatada eitust,

lahti ütelda leitud,

uuesti leida ja kaotada...

Väike-Maarja raamatukogus kohtuti arhitekti ja kirjaniku Piret Laiga

23. oktoobril oli Väike-Maarja raamatukogus kohtumine oma esikraamatu „Varitõde“ kaks osa üllitanud Piret Laiga.

Raamatu „Varitõde“ autor, arhitekt ettevõtja Piret Lai on Türi kasvanud ja koolis käinud ning tegeleb seal ettevõtlusega. Väike-Maarja rahvale ongi ta tuntud eeskätt arhitektina, kes on nii Väike-Maarja raamatukogu kui vallavalitsuse ruumide siselahenduste autor.

Piret Lai, kes peale Väike-Maarja on projekteerinud veel neli raamatukogu Eesti erinevais paigus, tunnistas, et Väike-Maarja raamatukogu oli kohe algusest peale tema lemmiklaps. Siin oli tunda, et uus raamatukogu on oluline ja selle valmimist oodatakse – mõeldi arhitektiga kaasa ja arutleti põhjalikult erinevate lahendusvariantide üle. Sellesse panustasid nii raamatkogu ise kui ka vallavalitsus.

„Tänagi siia ruumidesse sisse astudes on väga soe tunne. Värvilahendus – oranži ja rohelise kooslus – tundus huvitav, kuid algul mõneti küsitavgi. Tulemusega olid aga kõik väga rahul. Ja tänane pilk üle mitme aja annab sellele tõdemusele vaid kinnitust, sest kõik tundub tasakaalus olevat. Ja väga värskena säilinud,“ rääkis Piret Lai. Eriti

oli ta rahul lugemissaali laudadega, mis on erikujulised ja erivärvilised ning mida on võimalik väga erinevates kombinatsioonides paigutada.

Piret Laile on eluaeg väga lugeda meeldinud. Kui varasemalt paelusid teda rohkem ajaloolised romaanid, siis nüüdseks on tema lugemisvara seas omale koha leidnud ka ajaviiteraamatud. Mõni aeg tagasi hakkas tal liikuma mõte, et miks mitte proovida ise midagi paberile panna. Abikaasagi innustas teda kirjatõega katsetama ning nüüdseks on kirjastuses Ersen trükivalgust näinud esikteose „Varitõde“ kaks osa lugejateni jõudnud.

Tegemist on kirkliku põnevuslooga rikka pärijanna ja veetleva salaagendi okkalisest armumisest. Põnevust raamatus jätkub.

Autor ise end kirjanikuks ei julge veel tituleerida, vaid nimetas end niisama kirjutajaks. Vahest hiljem, kui tema kirjutatud raamatuid rohkem koguneb, harjub ta ka kirjanikunimega. Järgmisi raamatuid on temalt kindlasti oodata, sest juba on üht-teist kirjagi saanud ning tema mõttelend paistab üsna len-

Piret Lai raamatuesitlust saatsid abikaasa klarnetihelid. Ilve Tobrelutsu foto

nukas olevat. Loomingulisustki tundub tal jätkuvat, sest lisaks kirjutamisele on ta ka kunstnikuna kätt proovinud. Mitmed tema tööd kaunistasid kohtumise ajal Väike-Maarja raamatukogu lugemissaali.

Pireti abikaasa klarnetihelide saatel kulgenud mõtiskluste õhtu lõi õdusa meeleolu ning andis osalejaile võimaluse oma küsimustele vastuseid saada. Kuuldi, kuidas Piret Laist raamatute kirjutaja sai, milliseid mõtteid ja tundeid aktiivne kirjanduspõllul tegutsemine temas tekitab ning kuidas ühe huvitava ja loetava raamatu kirjutamine õigupoolest kulgeb.

Ilve Tobreluts

Väike-Maarja gümnaasiumis käis külas lastekirjanik Ilmar Tomusk

Keelemees Ilmar Tomusk on Väike-Maarja seotud ka Wiedemanni keelepäevade kaudu. Ellu Moisa fotol esineb Ilmar Tomusk 2008. a Väike-Maarjas toimunud rahvusvahelisel konverentsil „Emakeelne Eesti, emakeelne Euroopa“.

Kõige rohkem lustisid lapsed Volli-nimelise tegelase toredaid ja üleannetuid lugusid kuula-

7. novembril oli Väike-Maarja gümnaasiumi algklassides majas külas keelemees ja kirjanik Ilmar Tomusk, kes jutustas saalitäiele 1.-5. klassi õpilastele oma kirjanikutee algusest ja oma raamatute sünniloost.

Kõige rohkem

tes, mis laste eneste poolt ette kanti.

Ainult lastele on kirjanik Ilmar Tomuski sulest ilmunud üle kümne raamatu ja lähiajal on veelgi lisa tulemas. Iga tutvustatav raamat sai kirjaniku poolt ka mõnusa huumoriga ette kantud. Nii lähedat lastepärast koomikat ja põnevust ei kohta just tihti. Terve saal kajast naerupahvakutest, kui autor oma kõige värvikamaid tegelasi kirjeldas.

Ja et kirjanikul ideed otsa ei saaks, siis palub raamatukogu lastel endil omaenese või sõbraga juhtunud põnevaimad juhtumid üles kirjutada ning kooli raamatukogusse viia, kust need edasi toimetatakse ja parimad kirjanikule saadetakse. Kes teab, vahest on just Sinu põnev seiklus järgmises raamatus kajastamist leidnud või uue idee andnud! Kirjatükile lisa oma nimi ja klass.

Kes kirjutada ei soovi, võib ka joonistada oma kõige meelepärasema

Lastekirjanik Ilmar Tomusk esinemas Väike-Maarja gümnaasiumi algklassides. Foto Irma Raatma.

tegelase(te) portree ning see allkirjatatult **5. detsembriks kooliraamatukogusse viia**. Ka nendest saadame huvitavamad kirjanikule.

Joonistuste ülespanek on kuni detsembri lõpuni Väike-Maarja raamatukogus.

Parimatele kirjutajatele ja joonistajatele anname autasud kätte 18. detsembril kell 14.00 Väike-Maarja raamatukogus.

Väike-Maarja valla raamatukogu direktor **Irma Raatma**

Maie Kalda (19.06.1929 – 8.11.2013)

Lahkus eesti kirjanduse uurijate *grand old lady* Maie Kalda. Tema suur töö kirjanduse uurimisel pälvis tänavu Eesti riigi teaduspreemia.

Maie Kalda on olnud paljudele eesti kirjandus- ja teatri- loo uurijatele kandidaaditöö juhendaja, toimetaja, nõuandja, julgustaja ning arvustaja, retsen- sent, portreiteerija.

Ta on edasi viinud eesti kirjanduse uurimise akadeemilist traditsiooni, millele pani aluse Gustav Suits, mida omakorda jätkas Maie Kalda õpetaja, eelkäija ja kolleeg Aarne Vinkel.

Maie Kalda on sündinud 19. juunil 1929. a Väike-Maarjas, käinud siin alg-

ja keskkoolis. Tema emakeele- ja kirjandusõpetaja oli Juta Inglise. Tartu Riikliku Ülikooli lõpetas ta eesti filoloogi diplomiga 1956. Diplomitöö oli kirjandusküsimustest Rosenplänteri Beiträges, retsen- sioneeris Juhan Käosaar. Pika teadlaspõlve jooksul jõudis ta läbi käia ja kirjutada peaaegu kogu eesti kirjandusteaduse ku-

junemisloos ning praktika. Viimaseks suureks tööks jäi tal kirjandusteaduse peatükk koguteoses „Eesti kirjandus paguluses XX sajandil“ (2008).

Maie Kalda on Eesti Kirjanike Liidu liige 1966. aastast, Soome Kirjanduse Seltsi välisliige 1977. aastast, Ema-

keele Seltsi ja Eesti Kirjanduse Seltsi liige. 1980. a kirjutas ta alla „40 kirja- le“.

Ta on kirjutanud mitmeid peatükke seitsmekõitelisse koguteosesse „Eesti kirjanduse ajalugu“, gümnaasiumiõpiku“ Tuglasest Ristikivini“ (1997,2002), artiklikogumikke „Kirjandusest ja kriitikast“ (1976), „Mis mees ta on?“ (2004), monograafia Debora Vaaran- dist „Debora ja vennad“ (2010), arvu- kalt artikleid ja arvustusi eesti- ja pa- guluskirjandusest.

Kui oleks võimalik aega ja olusid muuta, oleks ta olnud võimsamaid liikmeid Väike-Maarja kirjanduslikule parnassile. Nüüd on aga nii, et Väike-Maarja kirjandusparnass on andnud eesti kirjandusteadlaste parnassile Maie Kalda.

Rein Veidemann, tema õpilane üt- leb: „Mälestus tema tööst ja väärikast isiksusest kohustab“

November - pori-, mardi- ja kadrikuu

Novembrikuu alguses lõpetati sügise- sed põllu- ja aiatööd.

2. november – hingedepäev – kõiki- de surnute mälestuspäev, mida hakati esmakordselt kiriklikult pühitsema 998. aastal Prantsusmaal. Hingedepäeval kõeti hingedele sauna ja kaeti neile laud, kuhu peremees esivanemate hin- ged ükshaaval sööma kutsus. Hinge- depäeval oli kombeks teha hingesanti – võeti valged linad ümber, käidi talust tallu ja lauldi.

10. november – mardipäev. Vana- rahva ennustuse järgi oli loota head viljasaaki ja merel kevadel ka head räimesaaki juhul, kui mardipäeval olid hanged aia ääres.

25. november – kadripäev, kirikuka- lendris Püha Katariina surmapäev. Ees- ti rahvakalendris tähistas kadripäev tal- ve algust. Kadripäeval ei tohtinud ühtki tööd teha. Keelatud oli jahipidamine ja taludes mitmed tööd – ketramine, ku- dumine, nõelumine, et mitte kahjusta- da lambaid.

11. novembril 1918. a sõlmis Sak- samaa pärast kaotust I Maailmasõjas liitriikidega vaherahulepingu, mille jär- gi kohustus ka Eestist oma väed välja viima. Siiski pidid Saksa väed jääma siia senikauaks, kuni suudame end ise korraldada poliitiliselt, majanduslikult ja sõjaliselt.

19. novembril 1918. a allkirjasta- tud lepingus tunnistati Ajutine Valitsus iseseisvaks võimuks Eestis. Täiendavalt seletati, et Saksa väejuhatust ja Eesti on üheõiguslikud ja töötavad teineteise kõrval ühegi käsundamis- või allumis- vahekorra.

Eesti oli **1918. a sügiseks** loonud sõbralikud suhted nii liitriikide kui ka Skandinaavia riikidega ja oma lähi- naabritega, v.a Nõukogude Venemaaga. Eesti rahupüüdeid välissuhetes tooni- tas Ajutine Valitsus oma 27. nov 1918. a deklaratsioonis, kus tähendati: „Eesti on erapooletu ja vabakauplemise maa ... Eesti rahvas tahab kõigi rahvaste- ga rahu elada ning heas läbikäimises olla, tema ei tungi teiste peale, ei ihka võõraid maid ja rahvaid oma külge lii- ta.“

Silmapiirile tõusis sõjaohutidast. Kuigi Nõukogude Vene oli kuulutanud välja rahvaste enesemääramise õiguse, suhtus ta Eesti iseseisvusse vaenuli- kult ja meie püüdlused koostööks nur- jusid seepärast täielikult. Juba 1918. a sügisel tehti ettevalmistusi ka Eesti vallutamiseks.

22. nov 1918. a teostasid enamla- sed esimese kallaletungi Narvale, mis aga löödi sakslaste poolt tagasi. **26. nov** selgus, et sõda on möödapääs- matu. Nõukogude Vene laevastik sõi- tis Kroonlinnast välja ja samal päeval langes punaste kätte Pihkva. Eesti Aju-

tise Valitsuse **27. nov** koosolekul ütles peaminister K. Päts: „Kommunistidega mingisugust kompromissi, mingisugu- seid läbirääkimisi! Vägivallakandjatele vastu relvadega! Vaba Eesti rahva ja püha kodumaa kaitseks kõik mehed välja!“ Need oli ajaloolised, kaaluvad sõnad, millega otsustati tegelikult Va- badussõda. **27. nov** koosoleku tulemu- sena otsustati teatavasti üldine mobi- lisatsioon riigis, mis kuulutati välja **29. nov** – järgmisel päeval pärast Narva langemist punaste kätte.

Võitluses Nõukogude Vene kommu- nistliku imperialismiga osutusid meie sõjalisteks liitlasteks kõik need endise Venemaa vähemusrahvad, kes võitlesid oma iseseisvuse eest – soomlased, lät- lased, leedulased, poolakad.

Raamatus „Eesti Vabadussõda 1918-1920“ on põhjalikult kirjutatud Kaitse- liidu asutamisest, relvade äravõtmi- sest sakslastelt, rahvaväekomisjonide tegevusest, sundmobilisatsiooni väl- jakuulutamise, ka ülikooli arstitea- duskonna 1916.-1918. a lõpetanute sõjaväeteenistusse kutsumisest, Soome relvasaadetistest (ka Inglismaalt), voorivarustuse (vankrid, hobuseriistad, sadulad jm) sundvõtmisest, sanitaar- varustuse ülevõtmisest sakslastelt (kes eelnevalt okupatsiooniajal veeb - nov 1918 olid need Eesti rahvusväeosadelt ära võtnud, ega tahtnud nüüd tagasi anda).

Vabadussõja alguses tekkinud ras- kuste tõttu nõuti jõukamatelt kodani- kelt sundmäärusega haiglate tarvis ihu- ja voodipesu.

Pole kahtlust, et Eesti sõjaline ette- valmistus 1918. a novembris otse ah- vatles vaenlast meid vallutama, lootu- ses vähese jõukuluga saavutada suuri poliitilisi ja majanduslikke tulemusi.

Narva langemise järel taandu- ti järk-järgult, tehti vasturünnakuid ja Rägavere lahingu järel taanduti Simuna – Väike-Maarja – Kadrina – Viitna üldjoonele. Peaaegu samal (Rä- gavere lahingu) ajal ründas soomus- rong nr 1 kapten Anton Irve juhatusel punaste madruste dessantsalka, kus tapeti paljud, saadi vange ja relvastust.

Laiuse kihelkonna kaitseliitlastest partisanidel tuli võidelda nii öösel kui päeval väga rasketes talvistes oludes, kõige tugevamad ja vapramad suutsid vastu panna, nõrgemad olid juba va- rem lahkunud.

Vabadussõja detsembrikuistest taandumislahingutest, vaenlase kuri- tegudest hõivatud aladel, aga ka ras- ketest Talvesõja lahingutest ligi 20 a hiljem ning Eesti meestega Venemaa orjalaagrites (tööpataljon) toimunud edaspidi.

Lõpetuseks vanarahva tarkusi no- vembrikuu kohta.

Kapten A. Irve
Laia- rööpmelise soomusrongi nr. 1 ülem, Soomusrongide divisjoni üle- ma kt.

Kui november on soe ja vaikne, siis jätkub sooja veel detsembriski. On no- vember tormine, siis on ka kevad tuu- line. Kül- m november ennustab jahedat kevadet. Kui mardipäev udune ja se- gane, tuleb paks talv. Kui mardipäe- val külmetab, siis on jõuluks sula. Kui kadripäeval sula, siis on andresepäeval (30. nov) kül- m.

Rahvakalendrisse ja ajaloosünd- mustele raamatu „Eesti Vabadussõda 1918-1920“ abil heitis pilgu

Jüri Kalvet

VALLA MEISTRIVÕISTLUSED

MÄLUMÄNG

Esimesest etapist võttis osa 6 võistkonda. Esimeseks tuli Avanduse võistkond, teiseks Simuna võistkond ja kol- mandaks Väike-Maarja Päästekooli TP – 35. õpperühma võistkond. Teine etapp toimub Simunas 9.12.13, algusajaks on 18.00.

KOROONA

Esimesest etapist võttis osa 9 meest ja üks naine. Parimate selgitamiseks moo- dustasime 2 alagruppi. Selle etapi võitis Ain Pentjärv, teiseks tuli Ilmar Viitmaa ja kolmandaks Gennadi Kink. Naistest võitis Maili Tannbaum. Teine etapp on 18.11.13 ja kolmas etapp 27.01.14 Triigis.

LAUATENNIS

Esimesest etapist võttis osa kuus meest, üks laps ja üks naine. Meestest võitis Väino Stoltsen, teine oli Tarmo Rebane ja kolmas Raul Oja. Tublim laps oli Mattias Preisfreund ja parim naine Laura Komp.

Ants Rikberg

valla rahvaspordiklubi juhatuses esimees

Valla meistrivõistlused:

07.12 kell 10.00 Simuna spordihoones valla MV võrkpallis
09.12 kell 18.00 Simuna rahvamajas valla MV mälumängus, II etapp
16.12 kell 18.00 Valla MV piljardis
27.12 kell 18.00 Õppekeskuse all lasketiirus valla MV laskmises, I etapp
13.01 kell 12.00 Triigi spordihoones valla MV lauatennis, II etapp
20.01 kell 18.00 Georgi Söögi- toas valla MV mälumängus, III etapp
27.01 kell 18.00 Triigi spordihoones valla MV koroonas, III etapp
Jätkub tervisespordiürituste sari Harjuta Terviseks!

Harjuta Terviseks!

Üritusest osavõtjaid on 397, osaluskordi 9169. Punktiseis 11. novembri seisuga:

1. Annela Laidre (Väike-Maarja) 620 ok, 62 bp. 2. Aino Saaremäel (Väike-Maarja) 595 ok, 59 bp. 3. Õie Lambing (Väike-Maarja) 594 ok, 59 bp. 4. Heino Lambing (Väike-Maarja) 594 ok, 59 bp. 5. Ene Aabo (Väike-Maarja) 432 ok, 53 bp. 6. Geidi Kruus- mann (VMG) 396 ok, 39 bp. 7. Mare Soovik (Maiximar) 353 ok, 35 bp. 8. Viivi Kahr (päästekool) 338 ok, 33 bp. 9. Sirle-Inga Kuldväli (Väike-Maarja) 309 ok, 30 bp. 10. Mall Lepiksoo (Väike-Maarja) 300 ok, 30 bp. 11. Reet Soidla (Väike-Maarja) 236 ok, 23 bp. 12. Malle Kask (Väike-Maarja) 235 ok, 23 bp. 13. Kessu Sulev (Simuna) 228 ok, 22 bp. 14. Viia Kiik (Väike-Maarja) 219 ok, 21 bp. 15. Halar Klaas (Väike-Maarja) 211 ok, 21 bp. 16. Riina Jalast (VMG) 163 ok, 16 bp. 17. Aino Aren (Väike-Maarja) 149 ok, 14 bp. 18. Airi Einsalu (Maarjalill) 118 ok, 11 bp. 19. Tuuli Saksa (VMG) 88 ok, 8 bp. 20. Urve Tobreluts (Väike-Maarja) 87 ok, 8 bp. 21. Maie Blaas (Väike-Maarja) 84 ok, 8 bp. 22. Terje Ruuben (FIE) 81 ok, 8 bp. 23. Kalle Tobreluts (Väike-Maarja) 81 ok, 8 bp. 24. Urve Kalda (Väike-Maarja) 69 ok, 6 bp. 25. Vella Lilleberg (Väike-Maarja) 68 ok, 6 bp. 26. Birgit Villo (Väike-Marja) 65 ok, 6 bp. 27. Lembit Lilleberg (Väike-Maarja) 63 ok, 6 bp. 28. Kert Jurtom (Väike-Maarja) 59 ok, 5 bp. 29. Marko Põdra (Väike-Maarja) 47 ok, 4 bp. 30. Maarit Einsalu (TLÜ) 46 ok, 4 bp.

Kas on luba tuppa tulla?

10. novembril kutsus klubi Härmalõng toimekas perenaine Anne-Liis Talu kõik seltsimajja mardipeole.

Saabusid kohalikud mardid ja nende sõbrad Kiltsist ning vanaprouad saat- jatega hooldekodust. Ja siis värvikas seltskond kadrisid Simunast.

Klubi liikmetega oli kokku lepitud, et võetakse kaasa mardipäeva karask. Nagu völväel ilmusid lava ette lauale lõhnavad karaskid. Neid maitsti, hin- nati ja tunnustati. Parima karaski küp- setaja oli Ljudmilla, teiseks jäi Kiltsi laudkond. Meie laudkonnale maitses Elvi küpsetis.

Mardid laulsid ja tantsisid, mardid vaatasid ja lustisid – marte oli terve saal täis.

Aga kadrid – need tulid Simunast, hulk kompse esinemisrõivastega kaa- sas ja kelmikad, lustakad tantsud jal- gades. Nende tore tants kadrikoogi küpsetamisest oli omalaadne ja kaa- sakiskuv ning lõpuks oli võimalus ka kooki maitsta. Olge terved ja tänatud, kadrikesed!

Varsti sai laululoo- ilus rivi laulvaid mar- te, uhked kaabud peas. Kaabu serva alt särasid Härmalõnga lauluan- sambli liikmete kelmi- kad silmad ja klaveri taga nagu ikka juhen- daja Valve.

Tore uudis tuli Kiltsi laudkonnalt kui Aino Midt teatas, et abielupaar Õie ja Johan- nes Ehas- tul möödus 45 aastat pulma- päevast. Häid soove tuli kuhjaga kogu seltskonnalt ning lillekimp Kiltsi laulu- ja tantsumemmedelt. Esmakordne ja tore juhus Härmalõnga ajaloos!

Märkimisväärne oli ka teine uudis Kiltsist, et nende read täienesid. Abi- elupaar Tiit ja Tarmo Vain võeti Härma- lõnga klubi kollektiivi röömuga vastu.

Meeleolu hoidis mängu ja lauluga üleva- l Mikk Jõgevalt. Laudkonniti loeti ette teravmeelseid ja naljakaid ütle- misi Estri kogutud varasalvest.

Parimateks martideks, keda kohe ära

ei tuntud, osutusid Ljudmilla ja Ilme. Neid premeeris perenaine Anne. Suur tänu Ilmelt Sirjele uhke mardihabeme ja -juuste eest!

Daam, kes oli ühe tunnustatud mar- di käevangus, meeldis teistele martide- le ka. Tervist Sullegi!

Lõpuks oli kogu saal tantsupaare täis. Mardid juba oskavad tantsu nau- tida ja sellest lõbu tunda.

Härmalõnga klubi mardipäeva-ela- mused pani kirja **Ilme Sein**, kirjutami- seks andis hoogu **Ester Mäe**.

Päästeamet kutsub kodanikeühendusi õnnetuste ennetamise alasele koostööle

Päästeamet kuulutab välja projektikonkursi mitte- tulundusühendustele, eesmärgiga kaasata kodani- keühendusi uute ideede ja tegevuste leidmiseks õn- netuste vähendamise nimel. Projektikonkursil läheb jagamisele 30 000 eurot.

Toetavate projektide raames antakse inimestele teadmisi õnnetuste ennetamiseks ning oskusi nen- dega toimetulekuks. Projektide teemad on sarnaselt möödunud aastatele valitud tulekahjude ja veeõn- netuste ärahoidmiseks.

Eelmisel aastal esitati Päästeametile kokku 21 projektitaotlust, millest kuus sai ka toetust. Kokku osaleb selle aasta projektides otseselt, millest osad

veel käivad, üle kolme tuhande inimese. Päästeame- tile on kokku kaheteistkümne aasta jooksul esitatud 368 taotlust, millest toetuse on saanud 121.

Ühingute tule- ja veeõnnetuste ärahoidvaid pro- jektitaotlusi oodatakse Päästeametisse 13. detsemb- riks 2013. Taotlemise tingimused, vormid ja juhi- sed on avalikustatud Päästeameti kodulehel www.rescue.ee/projektikonkurss

Lisainfo:

Tiina Laube
Tel 5100434
tiina.laube@rescue.ee

Kuidas Simuna endale spordihoone sai?

Simuna vääris paremat

Simunas harrastati usinalt korvpalli aastaid vana koolimaja võimlas, mis asus kolmandal korrusel. Võimlaks võis kitsukest ja madalat ruumi 1909. aastal ehitatud koolimajas kaasaegseid arusaamu sporditegemisest arvestades küll ainult tinglikult nimetada. Vaatamata oludele muutus korvpall nii noorte kui meeste seas järjest populaarsemaks, osaleti edukalt maakonna esivõistlustel. Lahendusena hakati järjest enam kasutama harjutamiseks Roela kooli võimlat, mis oli ajaliselt koormav ja ebamugav lahendus. Oli 1980-ndate lõpp.

Samal ajal selgus tõsisasi, et vana koolimaja ja kõrval asunud internaadimaja (kus asus köök ja söökla) on niivõrd halvas olukorras, et tuli mingi lahendus leida. Kooli edasikestmine oli ohus. Tollane ehituspraktika ja tehnoloogia eeldasid maja remontimiseks selle aastateks sulgemist. Kuna koolitöö katkematust arvestades oli see võimatu, siis oli ainuvõimalik lahendus juurdeehitus. Pealegi hindasid mitmed asjatundjad vana maja taastamist ebaotstarbekaks. Ka ei mõelnud tol ajal keegi õpilaste vähenemisele lähitulevikus. Sel ajal õppis koolis veel poolteist-sada õpilast või isegi rohkem.

Plaane peeti võib-olla ka varem, kuid 1988. või 1989. aastal alustas tollane Eesti Maaehitusprojekt Simuna kolhoosi tellimusel Simuna põhikooli juurdeehituse projekteerimist. Plaanid olid liiased – ehitada täismõõtmetes korvpalliväljakuga võimla, koolile söökla-köök ja muud vajalikud ruumid, mis asusid varem vanas koolimajas.

Ehituse keerdkäigud

Ma ei mäleta pidulikku nurgakivi panekut, kuid ehitust alustas Rakvere KEK arvatavasti 1990. aastal. Kõik oleks sujunud plaanipäraselt, kui ei oleks saanud majanduslikult keerulised ajad – taastamisvalduses Eesti vabariik, rahareform ja omandireform. Ehitus seiskus olukorras, kus paigaldatud oli vundament ja osaliselt esimese korruse põrandapaneelid. Simuna külanõukogu muutus samal ajal üheksakümnen-date algul järgjalt eluvaldkondi maavalitsuselt üle võttes vallaks. Võtsime ka kooliehituse lõpuks üle. Vahepeal oli tekkinud tüli maavalitsuse ja Rakvere KEK-i vahel maksmata arvetest pärast. Ühe lahendusena pakuti välja, et taastatakse endine olukord – plokid ja paneelid tagastatakse ehitajale, auk aetakse kinni ja elu läheb edasi. Selle mõtte suutsime maha laita. Mäletan, et käisin ka ise kohtus tunnistusi andmas. Kuidas protsess lõppes, ma ei teagi. Igal juhul jäi alustatu alles. Võtsime riski ja jätkasime valla poolt ehitust omal jõul, olles ehitajale, kes vahepeal oli saanud KEK-i Väike-Maarja jaoskonnast aktsiaseltsiks Antaates, pidevalt võlgu. Mäletan, et osaliselt tasaarveldasime tööde eest puitmaterjaliga, mille olime varunud Simuna pastoraadi taastusremondiks. Kuna nimetatud ehitus oli veelgi lootusetum, siis tuli teha valik. Valus valik.

Riigi poolt raha ehituse jätkamiseks

ei paistnud kusagilt. Püüdsin Lääne-Viru ühisomavalitsuses (omavalitsusliit) tulutult kolleege veenda Simuna kooli juurdeehitust finantseerima. Mingeid summasid me tol ajal ühiselt otsustasime ja jagasime. Raha saada ei õnnestunud. Küll aga saavutasime omavahel kokkuleppe, et prioriteetidid maakonnas, juhul kui riik finantseerimist alustab, on Simuna ja Kilti kool, mis oli mõneti veel hullemas olukorras.

Suhted otsustavad peaaegu kõik

Maakonnas oli kaks rikast valda – Saksi eelvald, mida juhtis Aivar Ojaveri ja Sõmeru vald, mida juhtis Silvi Kõök. Ühes asus Moe piiritusetehas, teises Rakvere lihakombinaat. Rikkus tuli sellest, et tol ajal laekus kohaliku eelarvesse osa ettevõtte tulumaksust ja käibemaksust. Mäletan, et enne rahareformi oli Saksi vallas probleeme,

tusi – vähendasime spordihoone ehitusmahtu, jättes ära majahoidja korteri ja veel mõned ebaolulised ruumid. Ruumide kütte projekteerisime ümber elektriküttele, mis oli sel ajal odavam ja rahaliselt ainuvõimalik lahendus ning mida propageeriti Eesti Energia poolt, kui kahetariifset ja säästlikku, laialdaselt. Täna tagasi vaadates oleks pidanud jääma traditsioonilise kesk-kütte juurde. Vahepeal oli ka Maaehitusprojekt jõudnud ennast likvideerida.

Ühel päeval teatas ehitaja, et võimla fermid, mis projekti järgi telliti, ei ulatu müüridele – 30 sentimeetrine valearvestus projekteerija poolt. Aru pärida ei olnud enam kelleltki. Pidime kiiresti lahenduse leidma. Otsustati, et laotakse seinade äärde lisapostid, kuhu fermid kinnitada.

1996. aastal sai valmis esimene järk juurdeehitusest – söökla-köök, klassid, administratsiooni ruumid. Võimla sai katuse alla, aknad ette. 1997. aastal pidi valmima spordihoone.

Uus võim, uued tuuled

Spordihoone ehitamisel 1997. aastal juhtus midagi sellist, mida ei osanud ka kõige hullemas unenõos ette näha. Kuulsin ühel päeval kõrvalt, et käib tõsine ekspertiis, kas kõik on ikka õigesti ehitatud. Võimla katus pidavat kohe alla kukkuma, sest kandvad postid ei ole piisavalt seintega ühendatud jne. Samas ehitati võimlasse olemasoleva eritasandilise paneellae peale kogukas betoonpõrand, kuhu taheti poole sentimeetri paksune kummikate paigaldada ja mis pidi olema moodne ja hea! Õnneks oli põranda kandekonstruktsioon nii tugev, et pidas eksperimenteerimisele vastu. Kõige hullem aga oli idee ise. „Moodsa“ põranda juurde jäämine oleks korvpallile ja üldse paljude unistustele laiemalt edaspidi võistlusi ja laagreid korraldada, kriipsu peale tõmmanud. Tollane vallavanem Jüri Aavik oli ideest aga vaimustuses. Ma ei tea, kes tollases Avanduse vallas taolise otsuse vastu võtsid, kuid asjatundjate ega asjaosalistega küll nõu ei peetud. Hullema ärahoidmiseks ja Jüri Aaviku veenmiseks, et see ei ole hea mõte, korraldasime kossupoistega (meestega) külaskäigu Narva eesti gümnaasiumisse, kus taoline põrand oli aasta või paar kasutuses olnud. Minu endine korvpallitreener Kalju Pluutus töötas parasjagu Narvas spordijuhina ja andis põrandale hävitava hinnangu. Mees-
tel oli varustus kaasas, saal prooviti ära. Kooli kehalise kasvatus-
õpetaja, vene
mees, ei hoidnud emotsioone tagasi. Tõi kõrvalruumist ketsid, millel taldu peaaegu ei olnud. Need olid vähem kui aastase kasutamisega ära kulunud. Põrand oli jäik nagu betoon ikka, ei libisenud üldse, märjaks saades oli jälle ohtlikult libe, pall pörkas ebaloomulikult kõrgele. Laste traumad kukkumistest olid igapäevased. Kõik sai korraga selgeks. Tagasiteel lepiti bussis kokku, et tuleb klassikaline puitpõrand. Betoonpõrand, mis mitte vähe ei maks-
nud, anti tõenäoliselt vallavanemale meelemuutuse eest andeks. Soovitasin tookord omalt poolt hankida korralik põrandamaterjal tunnustatud tootjalt.

Meeldejäävaks sündmuseks kujunes kohtumine olümpiavõitja Erki Noolega. Foto: erakogu.

kuhu raha paigutada. Jutt oli miljonitest rubladest. Tegingi siis Aivarile ja Silvile ettepaneku meid 100 000 rubla-ga toetada. Mõlemad juhid tegid seda suuremeelselt. Mis nende jaoks oli väike summa, siis meie jaoks suur ja hindamatu.

Suureks toeks oli Väino Sarnet, kes töötas kohtuskäimise perioodil abimaavanemana. Tema, haridusosakonna juhataja Jaan Kulveri ja maavanema kohalt regionaalministriks tõusnud Ants Leemetsa toetuseta tänast juurdeehitust-spordihoonet ei oleks. Kõige suurem töö oli kõigile selgitada, et Simuna

Riigikogulased Sinuna spordihoones. Foto: erakogu.

koolile ehitatakse juurdeehitust, mitte ainult võimlat. Mäletan, et just sellisel arusaamisel oli algselt ka Jaan Kulver. Eriti tuleb tunnustada Ants Leemetsa, kes ministriks saades surus läbi regionaalpoliitilise koolide investeeringute programmi. Kolleegid maakonnas mui-gasid, et selleks, et Ants saaks Simuna kooliehitust aidata rahastada, tuli terve programm ellu kutsuda. Summad olid jaotatud kahe aasta peale (1995-1996), kokku üle 10 miljoni krooni.

Saatan peitub detailides

Vahepeal, kui müürid aina kerkisid, tegime projektis mõningaid muuda-

Kahjuks jäi ka siin vallavõim iseendaks ja lasi ehitada ebakvaliteetsest materjalist laudpõranda, mis kuivamise tagajärjel muutus ohtlikult praguliseks. Täna on ehitatud uus ja kaasaegne põrand, kuid võimlasse sisenedes on äpardunud betoonpõrand kui vaikiv tunnistaja möödunust, tänaseni märgatav.

Simuna sai tänu ühistele jõupingutustele spordihoone, millest ka tänaste võimaluste juures paljud vallad ainult unistada võivad. Tahaksin veel soovida, et ikka jätkuks noori ja vanu, kes Simuna sporditraditsiooni jätkaksid.

Sven Kesler

Avanduse vallavanem aastani 1996

Ebaveres toimus XI Reinpauli sügisjooks

3. novembril joosti Ebaveres XI korda traditsioonilist Reinpauli sügisjooksu – maastikujooksu Reinpaul OÜ auhin-dadele.

Tänavused soodsad ilmastikuolud tõid starti 81 jooksjat – 42 neist suundus 5 km ja 39 jooksjat 10 km distant-sile.

Enne põhijooksu toimus 300 m jooks eelkoolialistele. Starti tuli 12 väikest jooksusõpra. Võitjana jõudis finišisse Karolina Alt, tema järel: Mai-rit Kaarjärvi, Angelina Alt, Marcus-Mat-tias Vaher, Kusti Leemet, Siret Kaasik, Aleksis Aksel, Oliver Part, Adeele Aart, Robin Nikolajev, Karoliine Leemet ja Aileen Aart.

5 km distantil võidutsesid VIKE ker-gejõustikuklubi jooksjad. Parim mees oli Taavi Kilki ajaga 19:21.9 ja parim naine Kelly Nevolihihin ajaga 22:43.0.

5 km distantil mahtusid esiküm-nesse peale Taavi Kilki ja Kelly Nevolihi-hini veel: Risto Põlluste, Ragnar Piirjõe,

Kaarel Kilki, Ulvar Pavlov, Heikko Valle, Kaido Aasumets, Vambo Oolberg ja Tiit Šumanov.

10 km distantil tulid võitjaks tuntud jooksumees Elar Vulla ajaga 36:08.8 ja naistest Eesti murdmaajooksu meister Evelin Talts ajaga 42:51.9.

10 km distantil jooksid end lisaks Elar Vullale ja Evelin Taltsile (üldjär-jestuses 5. koht) esikümnesse Jaanus Kallaste, Ergo Kilki, Ago Veilberg, Mait Leemet, Kaidi Kivioja, Taavi Luik, Ma-dis Rouhijainen ja Hanno Traks.

Pärast finišit ootas osalejaid soe jook ja kuum saun.

Autasustati mõlema distantisi kolme paremat naist ja kolme paremat meest. Rändkarikad said pika distantisi võitjad. Iga osavõtja sai ka Reinpaul OÜ sümboolikaga meene.

Jõudu korraldajatele toreda jooksut-raditsiooni jätkamiseks!

Ilve Tobreluts

Mudilased on kohe-kohe rajale sööstmas ning nende eesjooksja Anu Reimann (paremal) on valmis teejuhina teele asuma. Ilve Tobrelutsu foto.

XI Reinpauli sügisjooksu start on kõlanud. Ilve Tobrelutsu foto.

Võistluste peakohtunik Ants Einsalu intervjuueerimas Tamsalu teenekat jooksumeest Ago Veilbergi. Ilve Tobrelutsu foto.

Simuna spordihoone – 15

Nüüdseks on spordihoone juba 15 aastat Simuna rahva kasutuses olnud. **Hillar Kasu** on kogu selle aja olnud Simuna kandi spordielu eestvedaja. Allpool saame tema mõtete kaudu aimu, kuidas sporditegevus selle aja jooksul on kulgenud ja millised on tulevikuväljavaated.

1. Oled Simuna spordieluga seotud varsti juba ligi 40 aastat. Millistes oludes siin algul harjutati ja kaua tuli uut spordihoonet oodata?

Olen olnud sporditööga seotud alates 1977 aastast, kui mind määrati Simuna sovhoosi spordimetoodikuks. Spordisaali siis polnud, olid kohad, kus sai mängida lauatennist, koroonat, laumänge, korvpalli ja võrkpalli. Käisime mängimas Väike-Maarja kutsekooli saalis, Roela kooli saalis ja Triigi spordihoones. Simuna spordihoonet tuli oodata 21 aastat.

2. Kui spordihoone valmis sai, siis muutusid Simunas sportimistingimused ümbruskonnaga võrreldes väga heaks. Kas oli ka kohe märgata üldise huvi suurenemist sportimise vastu? Või võttis spordihoone omaksvõtmise aega?

Kui 1998. aastal Simuna spordihoone valmis sai, oli see suur sündmus kogu Lääne-Virumaa sporditegevusele. Huvi oli suur ja soovijaid, kes tahtsid hakata siin sportimas käima, oli palju. Eriti tähtis oli see aga koolile ja kohalikele spordihuvilistele.

3. Kas uue spordihoone kasutamise vastu tunti huvi mujaltki?

Naabervallad tundsid suurt huvi. Väike-Maarja, Laekvere, Rakke ja Torma valla sportlased olid esimesed soovijad, kes tahtsid hakata ja hakkasidki siin treenimas käima.

4. Kuidas mõjutas uus spordihoone õpilaste spordilembelisust?

Simuna koolis oli sport juba varemgi suhteliselt tugeval tasemel. Spordihoone valmimine parandas oluliselt sportimistingimusi ja suurendas veelgi õpilaste huvi sportimise vastu. Tulemused erinevatelt võistlustelt näitasid ja kinnitasid seda. Ja spordihuvi pole meie õpilastes raugenud tänaseni.

5. Kes moodustasid algul spordihoone põhilise kasutajaskonna?

Ja kuidas kasutajaskond on selle 15 aasta jooksul muutunud?

Algul oli kaugemalt kasutajaid päris palju. Aja jooksul on väga palju tänapäevaseid spordisaale ja muid sportimisvõimalusi erinevatesse kohtadesse juurde tekkinud ning nüüd on peamised kasutajad Simuna kooli õpilased ja siitkandi spordihuvilised.

6. Mis on aastate jooksul tegevuse olulisema sisu moodustanud? Milliseid tegevusi ja spordialasid eelistatakse?

Põhispordialaks on olnud kogu need aastad korvpall. Aga mängime ka võrkpalli, tennist, lauatennist. Kasutada on olnud ka jõusaal.

7. Kas õpilaste ja täiskasvanute spordihuvi on sarnane või on märgata ka erinevusi?

On küll sarnane. Eks sportimisharjumused tulevad juba koolist kaasa ja valdavalt nende aladega jätkatakse edaspidigi.

8. Milliseks hindad Simuna spordihoone hetkeseisu?

Hetkeseis on hea. Viimastel aastatel on õnnestunud nii Simuna spordiklubi kui valla kaudu mitmete projektidega spordihoone olukorda nii ehituslikult kui sportimisvahendite poolest tublisti parandada. Praegu on suurimaks sooviks ühe korraliku välikorvpalliväljaku rajamine.

9. Kas spordilaagrite korraldamine täiendab või pigem häirib kohaliku spordielu kulgu?

Spordilaagreid oleme korraldanud juba 1998. aastast alates. Seda põhiliselt suvisel ajal. Laagrilisi on siin käinud oma maakonnast, Tallinnast-Tartust ja Venemaaltki. Suviti laagrid kohaliku spordielu eriti ei häiri, sest suvi pakub palju muid tegevusvõimalusi ning spordisaalis suurt ei käida.

10. Millisena näed spordihoone tulevikuväljavaateid?

Spordihoone on meie piirkonnale väga oluline. Seda nii kooli kui täiskasvanud spordirahva seisukohalt. Ja küllap suudab see veel pikalt paikkonna sportlikku vaimu virgena hoida.

Hillar Kasule esitas küsimusi **Ilve Tobreluts**

Pilk jõusaali. Ilve Tobrelutsu foto.

Korvpallipoisid alustasid Euroopa Noorte Korvpalliliigas etapivõiduga

Tallinnas toimus Euroopa Noorte Korvpalliliiga (EYBL) U15 vanuseklassi noormeeste eliitdivisjoni turniir.

Kaasa tegid Ukraina, Venemaa, Leedu, Läti, Soome ja Eesti parimad noor-korvpallurid. Eestit esindavad turniiril eelmisel aastal EYBL U14 turniiri võitnud Virumaa PK ja BC Reaal.

Virumaa Pallimängude Kool sai täisedu viie võiduga esimesel etapil esikoha. Lisaks Virumaa noormeestele läbis Tallinna etapi kaotuseta leedulaste Alytuse SRC.

Treener Vaido Rego juhendamisel mängisid Virumaa Pallimängude Kooli võistkonnas kuus Väike-Maarja poissi: Ander Talu, Sten Saaremäel, Henri Matikainen, Martin Ojamaa, Kerdo Kiviva-

Korvpallipoisid mänguhoos. Foto: Internet.

Isemoodi isadepäev Simunas

Oleme harjunud, et tähtpäevade puhul peetakse päevakangelasi meeles lillede, laulude, kingituste ja maiustustega. Isadepäev on kahtlemata üks tõsiselt mehine püha, mida tuleb väärikalt tähistada. Lükates seekord traditsioonid kõrvale, otsustas Simuna kool isadepäeva pidada veidi teisiti kui tavaliselt.

Lasteaialapsed käisid koos isadega Tapa sõjaväeosas ekskursioonil – tutvumas sõduri elu-oluga ja sõjaväetehnikaga. Kui põnev reis läbi sai, maitsesid isad laste endi valmistatud küpsisetorti ja kuulasid mõnusat kontserti laste esituses.

Algklasside lapsed meisterdasid poiste tööõpetuse majas oma isadele puidust portreesid, mis püha-päevahommikul mõnusa muigega üle anti.

Laupäeval oli ülekooliline talgupäev, kuhu kõik isad olid kokku kutsutud, et ära lõhkuda lagunenud lehtla lasteaia mänguväljaku naabruses ning muuta sellega kooli territoorium turvalisemaks. Kella kümneks hakkasidki isad koos poegade kogunema, kaasas lammutustööriistade kohased tööriistad. Mõnest perest, kust isa tulla ei saanud, oli tulnud onu. Töö läks suure hooga käima ja kolme tunni pärast poleks nagu lehtlat aianurgas olnudki. Visati mõnusat nalja, isad jagasid poegadele õpetussõnu ja tunti rõõmu ühisest töötegemisest nagu õi-

re ja Marti Alt ning veel Kristofer Veismann, Ander Peiponen ja Robin Kivi.

Tähtede viisikusse valiti võitjate hulgast **Sten Saaremäel.**

Tallinna etapi paremusjärjestus:

1. Virumaa PK
2. Alytus SRC (Leedu)
3. Helsingi BC MuKi (Soome)
4. Peterburi BS Admiralteiskaja (Venemaa)
5. BC Reaal
6. BS Riga (Läti)
7. BS Riga/DSN (Läti)
8. Južnõi Himik (Ukraina)

Sarja teise etapi mängud peetakse kaheksa võistkonna osalusel 9.-12. jaanuarini samuti Eestis, võistluspaigaks on siis Rakvere spordihall.

getele eestlastele kohane.

Hiljem ootasid töötegijaid kooli sööklas maitsvad vorstipirukad ja keerusiaid koos kuuma teega. Väsinud isad uurisid õhinal, et millal järgmine *aktsioon* toimub.

Võtan kiita isasid ja nende poegi, kes talgupäeval suure töö ära tegid: Ta-

Isadepäeva talgud Simunas. Siiri Kanarbiku foto.

nel ja Miko Mälton, Ragnar Üidik, Raimo Maasik, Ergo, Andris ja Andry Pent, Priit ja Tiit Beljaev, Tauno Ojasaar, Karel ja Karel Nõmmiste, Tarmo Kaasik, Jaanus ja Rasmus Kaasik, Riivo Pruul, Hillar Sinimets, Gustav ja Kaarel Gustav Põldmaa.

Kaja Põldmaa
Simuna kooli direktor

Anname **TASUTA** ära!

Too oma STIHLi mootorseade **hooldusesse**

Stihl annab Sinu bensiinimootoriga Stihli seadmele **TASUTA** õhufiltri, küünla ja kütusefiltri

Osade vahetus, seadistus ja tehniline kontroll tehakse vaid 8 € eest

(Hooldepaketi tavahind alates 28 €)

Ain Sats FIE | Laada 20, Rakvere (Säätumarketi kõrval) 325 5332 | Pikk 25, Väike-Maarja

MÜÜK, REMONT HOOLDUS | www.alatehnika.ee

Maadlusuudised

19. oktoobril toimus Jõgeval ajaleht Vooremaa auhinnavõistlus klassikalises maadluses.

Meie noore saavutasid järgmised kohad:

3. koht – Kristjan Jaago
5. koht – Joel Visnapuu
5. koht – Reeno Aksel Aava
7. koht – Andris Pent
8. koht – Kristo Prinken

2. novembril toimusid Maardus rahvusvahelised 42. Aleksander Abergi mälestusvõistlused kreeka-rooma maadluses.

200 osavõtja seas saavutasid meie valla noormaadlejad järgmised kohad:

1. koht – Andris Pent
2. koht – Holger Toots
3. koht – Kristjan Jaago
3. koht – Jevgeni Hamidžanov
3. koht – Kuldar Kangur
9. koht – Reeno Aksel Aava

3. novembril võistlesid meie valla noormaadlejad Rakkes toimunud vabamaadlusvõistlusel Nublust Nabini.

Paljude poiste jaoks oli see elu esimeseks maadlusvõistluseks. Vaatamata sellele maadeldi südilt ja saavutati järgmised kohad:

2. koht – Holger Toots
2. koht – Károly Seemann
5. koht – Kristjan Jaago
5. koht – Remo Ojaste
5. koht – Jonete Visnapuu
5. koht – Romel Seemann
8. koht – Reeno Aksel Aava
8. koht – Kristo Prinken
10. koht – Joel Visnapuu
11. koht – Romanis Siiman

Lembit Kalter
maadlustreener

Vaido Rego kinnitati Eesti U15 poiste koondise peatreeneriks

Eesti Korvpalliliidu juhatus kinnitas Eesti korvpalli järelkasvukoondistele uued peatreenerid. Kaheksast noortekoondisest sai endale uue juhendaja seitse koondvõistkonda.

Poiste U15 koondise peatreeneriks kinnitati meie korvpallitreener Vaido Rego.

“Peatreeneritele langeb suur vastutus. Nad saavad enda juhendamise alla meie kõige paremad ja perspektiivikamad noored, kellest loodame tulevikus järelkasvu meeste ja naiste rahvuskoondistele,” ütles Eesti Korvpalliliidu president Jüri Ratas.

Kevadel tunnistati Vaido Rego Eesti parimaks poiste treeneriks. Tema juhendamisel jõudsid U14 vanuseklassi poisid tänavu Euroopa tippu, tehes sellega ka Eesti korvpalli ajalugu.

Väike-Maarja ja Virumaa Pallimängude Kooli treenerina on Vaido viinud nii Eesti kui Euroopa eakaaslaste tippmängijate hulka ka Väike-Maarja korvpallipoisid.

Võime tunda siirast heameelt, et Vaido Rego pühendumust ja tulemuslikku tegevust on märgatud kaugemalgi ning oleme rõõmsad, et meie õpilastel on võimalik treenida nii hea tasemega treeneri juhendamisel.

Jõudu Sulle, Vaido, ja jätkuvat tegust semistahet!

Ilve Tobreluts

ISSN 1736-9851

9 771736 985015

Ostame kokku teie metsakinnistuid ja põllumaid.

Hindamine meie poolt tasuta.
Pakume parimat hinda!

Kontakt telefonil 5608 1801

Koguduste teated

Väike-Maarja koguduses

Väike-Maarja koguduses Jumalateenistused pühapäeviti kell 12.00

Kogudust teenib hooldajaõpetajana Enn Salveste. Tel 5345 3967, e-post: enn.salveste@eelk.ee
EELK Väike-Maarja koguduse aadress: Tamme 3, 46202 Väike-Maarja, internetis: <http://www.eelk.ee/vaike-maarja/>.
Koguduse veebil saab Facebookis liituda grupiga "Taastame Väike-Maarja kiriku!"

Avispea koguduses

Jumalateenistused pühapäeviti kell 10.30.

Koguduse vaimulik on Eerek Preisfreund. Tel 323 5450. Koguduse veebileht: <http://avispea.edicypages.com/et>
Kiltsi osadusgruppi veab eest Riina Tali, kokkusaamine toimub igal teispäeval kell 18.00 Kiltsi raamatukogus.

Simuna koguduses

Jumalateenistused pühapäeviti kell 14.00.

Koguduse õpetaja on Enn Salveste. EELK Simuna koguduse aadress: Allika 3, 46401 Simuna
Tel 5345 3967 või tel/fax 332 8021, e-post: enn.salveste@eelk.ee

Õpetaja kõnetunnid on laupäeviti kell 12-15, pühapäeval tund enne jumalateenistust. Kiriklike talituste ja hingehoidlikel vajadustel on kokkuleppel õpetajaga võimalik kohtuda teistel aegadel.

Kalmistumeistrite kontaktandmed:
Väike-Maarjas – Ruth Palmiste, tel 516 1809
Simunas – Helvi Vahter, tel 524 7944

EELK Väike-Maarja koguduse annetusrarve nr 221050284862 Swedpangas, kuhu saab teha annetusi kiriku taastamiseks.

Ostan **PARIMA HINNAGA** seismajäänud: kodumasinaid/elektronikat, autoromusid, tsikleid, põllutehnikat, rattaid, tööriistu, metalli jne.Transport ja demontaaž **TASUTA!**

Raha kohe!

Rohkem infot tel 5894 7301

Korvtõstuki DINO 180 T rent

60 eurot päev.

Tel 524 3689

Kooli talu
võtab
rendile
või ostab
põllumaad
Väike-Maarja
vallas.Priidik Preem,
tel 5801 6368
Matti Preem,
tel 529 8037

Tartu mets

Ostab

metsakinnistuid

kõikjal Eestis, ka saartelt

Teeme teile parima hinna

Küsi julgelt pakkumist

www.tartumets.ee

tel 555 77 007

Kohalik
põllumees
võtab
rendile
või ostab
põllumaidHeadel tingimustel
hea hind.
Soovi korral
ettemaks.Kontakt Rein Miller
telefonil 5392 6640Ostame kasvavat metsa,
põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni
10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla
tehtud raietega või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

Õnnitleme eakaid sünnipäevalapsi!

Õrnad õied õnnitlegu,
kaunid laulud tervitagu,
rõõm ja tervis teil kaasas käigu!

Detsember

90 Georgi Laar – 2. detsembril
90 Laine Voolmaa – 2. detsembril
89 Elfi Sirel – 24. detsembril
89 Valve Kümnik – 25. detsembril
88 Aili Leemets – 17. detsembril
86 Valdek Esinurm – 5. detsembril
86 Heino Sein – 30. detsembril
85 Lille Kask – 5. detsembril
85 Tatjana Kutuzova – 5. detsembril
85 Virve Alas – 13. detsembril
85 Leida Kalvik – 14. detsembril
85 Zinovi Stets – 14. detsembril
84 Berta Salumäe – 19. detsembril82 Voldemar Lehtla – 6. detsembril
81 Maimo Tõnissoo – 1. detsembril
81 Viktor Abassov – 20. detsembril
81 Lembit Solba – 30. detsembril
80 Linda Kullamägi – 9. detsembril
75 Eivi Ojasoo – 3. detsembril
75 Pärtel Uuspõld – 7. detsembril
75 Heino Ojasalu – 19. detsembril
75 Viive Beil – 19. detsembril
75 Vassili Jegorov – 19. detsembril
75 Silvi Vahimets – 20. detsembril
70 Kalle Selberg – 5. detsembril
70 Mart Roosipuu – 21. detsembril

Soovime õnne ja tugevat tervist!

Väike-Maarja Vallavalitsus

NB! Palume inimestel, kes ei soovi, et lehes avaldatakse tema sünnipäevaõnnitlus, teatada sellest toimetajale tel 329 5759.

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

Anne-Mary Ahlberg – 12. oktoobril
Virko Orgusaar – 26. oktoobril
Marcus Leist – 6. novembril

Olge rõõmsad, terved ja tublid!

Kaeve- ja
planeerimistööd.

Tel 524 3689

Mälestame

Ilse Kurs	13.04.1930 – 26.10.2013
Arne Lutter	05.06.1961 – 27.10.2013
Viktor Šalk	26.11.1947 – 27.10.2013
Raivo Rünga	06.01.1962 – 28.10.2013
Eha-Anette Karron	03.11.1939 – 30.10.2013
Alma Õispuu	06.09.1924 – 31.10.2013
Linda Kasesalu	19.04.1943 – 01.11.2013

Puude ladvas tasa nutvas tuules
me vaikselt leinas langetame pea ...KJK AUTOREMONT OÜ
m ü ü b

kasutatud, taastatud ja uusi tehaserehve.

Oleme avatud:

E-R 8.00-18.00

Rehvihoajal ka laupäeviti!

Pikk tn 34B Väike-Maarja, telefon 5564 7380

Jaanus Toiger

Olete oodatud!

Väike-Maarja Hooldekodu

(Ravi I, II korrus)

päevakeskuse kaudu on võimalik tellida Inkotoa pakutavaid
URIINIPIDAMATUSE ABIVAHENDEID:

- naha- ja haavahooldusvahendid,
- imavad aluslinad,
- mähkmed jm.

Isikliku abivahendi kaardi olemasolul kaup 40% soodsamalt.

Tellitud tooted tuuakse kohale 11. detsembril kell 9.00-11.00.

Tellimiseks ja infoks helistada telefonidel 326 1345 või 5656 4959

Väike-Maarja Valla Infolehe väljaandja:

Väike-Maarja Vallavalitsus,
Pikk 7, 46202 Väike-Maarja,
tel 329 5750, www.v-maarja.ee

Toimetaja: Ilve Tobreluts

Toimetuse kolleegium:

Olev Liblikmann, Krista Ustav, Ellu Moisa,
Reet Esmäe, Hans Kruusamägi.

Kaastööd ja teated palume saata hiljemalt 5.

kuupäevaks Ilve Tobrelutsu e-posti aadressil:

ilve.tobreluts@v-maarja.ee, tel 329 5759.

Toimetuse võib tekstide lühendada.

Toimetuse ei vastuta reklaamide sisu eest.

Trükitud:

Trükitud TRÜKIS AS,

Pargi 27F, 41 537 Jõhvi.

Ilmub kord kuus, kuu lõpunädalal.

Tiraaž 1000 eksemplari. Tasuline 0,20 eurot